

15.4.2024

A9-0275/2

Изменение 2

Кристиан Силвиу Бушой

от името на комисията по промишленост, изследвания и енергетика

Доклад

A9-0275/2023

Алин Митуца

Мерки за намаляване на разходите за разгръщане на гигабитови електронни съобщителни мрежи и отмяна на Директива 2014/61/ЕС (Законодателен акт за гигабитовата инфраструктура)
(COM(2023)0094 – C9-0028/2023 – 2023/0046(COD))

Предложение за регламент

–

ИЗМЕНЕНИЯ, ВНЕСЕНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ*

към предложението на Комисията

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/...
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от ...

за мерки за намаляване на разходите за разполагане на гигабитови електронни съобщителни мрежи, за изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120 и за отмяна на Директива 2014/61/ЕС (Акт за гигабитовата инфраструктура)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

* Изменения: нов или изменен текст се обозначава с получер курсив; заличаванията се посочват със символа ■ .

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,
след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,
като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,
в съответствие с обикновената законодателна процедура²,

¹ Становище от 12 юли 2023 г. (О С 349, 29.9.2023 г., стр. 11).

² Позиция на Европейския парламент от ... (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от ...

като имат предвид, че:

- (1) През последното десетилетие цифровата икономика промени радикално вътрешния пазар. Визията на Съюза е цифрова икономика, която осигурява устойчиви икономически и социални ползи въз основа на отлична, **надеждна** и сигурна свързаност за всички и навсякъде в Европа, **включително в селските, отдалечените и слабо населените райони, както и в транспортните коридори**. В основата на почти всички сектори на всяка модерна и иновативна икономика е наличието на висококачествена цифрова инфраструктура, основана на мрежи с много голям капацитет (ММГК) по смисъла на определението в член 2, точка 2 от Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета³. Тази **инфраструктура може да създаде условия за иновативни услуги, по-голяма ефективност на стопанската дейност и умни и устойчиви цифрови общества и същевременно да допринесе за постигането на целите на Съюза в областта на климата**. Тя е от стратегическо значение за социалното и териториалното сближаване и като цяло за конкурентоспособността, **устойчивостта, цифровия суверенитет** и водещата роля на Съюза в областта на цифровизацията. **Цифровизацията оказва дълбоко въздействие върху ежедневиия социален, икономически, политически и културен живот на всички хора в Съюза**. В това отношение **ограниченият достъп и недостатъчното разширение на мрежите може да задълбочат социалните неравенства и по този начин да породят ново цифрово разделение между хората, които могат да се възползват пълноценно от ефективната и сигурната свързаност, даваща им достъп до широка гама от услуги, и хората, които нямат тази възможност**. В това отношение **изграждането на ММГК в селски, отдалечени и слабо населени райони, както и в социални жилища, следва да бъде приоритет при проектите за публични инвестиции като основен елемент на социалното приобщаване**. Поради това физическите и юридическите лица от частния и публичния сектор следва да имат възможността да участват в цифровата икономика.

³ Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36).

- (2) Бързото развитие на технологиите, експоненциалното нарастване на широколентовия трафик и все по-голямото търсене на усъвършенствана свързаност с много голям капацитет допълнително се ускори по време на пандемията от COVID-19. В резултат на това целите, заложи през 2010 г. в Съобщението на Комисията от 19 май 2010 г., озаглавено „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“, до голяма степен са постигнати, но вече не са актуални. Делът на домакинствата, които имат достъп до интернет със скорост 30 Mbps, се е увеличил от 58,1% през 2013 г. на 90% през 2022 г. Наличието на скорост от само 30 Mbps вече не е ориентирано към бъдещето и не е в съответствие с новите цели, определени в Директива (ЕС) 2018/1972 за осигуряване на свързаност и широка наличност на **ММГК**. Поради това в Решение (ЕС) 2022/2481 на Европейския парламент и на Съвета⁴ Съюзът определи актуализирани цели за 2030 г., които по-добре съответстват на очакваните нужди от свързаност в бъдеще, като всички европейски домакинства следва да бъдат обхванати от гигабитова мрежа, а всички населени места — **от безжични високоскоростни мрежи от следващо поколение с ефективност, съответстваща най-малко на тази на 5G**.

⁴ Решение (ЕС) 2022/2481 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за създаване на политическа програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г. (ОВ L 323, 19.12.2022 г., стр. 4).

- (3) За постигането на тези цели са необходими политики за ускоряване, *опростяване* и намаляване на разходите за разполагане на фиксирани и безжични мрежи с много голям капацитет в целия Съюз, включително за надлежно планиране, *засилена* координация и *установяване на опростени и рационализирани процедури за издаване на разрешения като начин за намаляване* на административната тежест както за операторите, така и за националните администрации.
- (4) *Включването на космическа и наземна инфраструктура е важно за разгръщането на свързаността и за подготовката за следващата вълна от цифрова инфраструктура, така че да се даде възможност на Съюза да поеме водеща роля. Най-новите технически постижения позволиха появата на съобщителни мрежи, основани на спътници, и доведоха до постепенното предлагане на високоскоростни услуги за свързаност със сравнително ограничено времезакъснение, което дава възможност за свързаност и по-голямо сближаване в Съюза, включително в най-отдалечените му региони, а също и в селските, отдалечените и слабо населените райони. В това отношение ресурсите, предвидени в Регламент (ЕС) 2023/588 на Европейския парламент и на Съвета⁵, и по-специално потенциалният търговски капацитет за достъп до интернет на бъдещата мрежа от спътници, биха могли да бъдат взети под внимание при планирането и разполагането на фиксирани и безжични мрежи с много голям капацитет в целия Съюз и да допринесат, когато е възможно, за разполагането на ММГК. Важно е да се подчертае, че спътниковата свързаност е съпътствана и от наземни елементи, чието разполагане може да бъде улеснено от настоящия регламент.*

⁵ Регламент (ЕС) 2023/588 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2023 г. за създаване на Програма на Съюза за сигурна свързаност за периода 2023—2027 г. (ОВ L 79, 17.3.2023 г., стр. 1).

- (5) Разполагането на ММГК в целия Съюз изисква значителни инвестиции, съществен дял от които са разходите за инженерни дейности. Съвместното използване на физическата инфраструктура би ограничило необходимостта от инженерни дейности, свързани с високи разходи, и би увеличило ефективността на разгръщането на усъвършенстван ширококолов достъп.
- (6) Голяма част от разходите за разполагане на **ММГК** могат да бъдат отдадени на неефективността на процеса на разполагане, свързана с:
- а) използването на съществуващата пасивна инфраструктура, като например тръби, кабелните тръбопроводи, шахти, шкафове, стълбове, мачти, антенни съоръжения, кули и други поддържащи конструкции;
 - б) затруднения, свързани с координирането на строежи, **извършвани от мрежови оператори или органи от публичния сектор**;
 - в) тромави **и дълги** административни процедури за издаване на разрешения; както и г) затруднения във връзка с разполагането на мрежите в самите сгради, което води до значителни финансови пречки, особено в селските райони.

- (7) В Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁶, която беше приета в отговор на необходимостта от намаляване на разходите за разгръщане на ширококоловия достъп, са включени мерки за съвместно ползване на инфраструктурата, координиране на строежите и намаляване на административната тежест. За да улесни допълнително разполагането на **ММГК**, включително оптични влакна и 5G, в заключенията си относно изграждането на цифровото бъдеще на Европа от 9 юни 2020 г. Съветът призова за пакет от допълнителни мерки в подкрепа на настоящите и бъдещите нужди във връзка с разполагането на мрежите, включително чрез преглед на Директива 2014/61/ЕС.
- (8) Мерките, предвидени в Директива 2014/61/ЕС, допринесоха за разполагането на високоскоростни електронни съобщителни мрежи с по-ниски разходи. Тези мерки обаче трябва да бъдат укрепени **и рационализирани**, за да се намалят допълнително разходите и да се ускори разполагането на мрежите.
- (9) Мерките, насочени към повишаване на ефективността на използване на съществуващата обществена и частна инфраструктура и към намаляване на разходите и пречките при извършване на нови инженерни дейности, следва да допринесат значително за гарантирането на бързо и широко разполагане на **ММГК, по-специално в селските, отдалечените или слабо населените райони и в транспортните коридори**. С тези мерки следва да се запази ефективната конкуренция, без да се оказва неблагоприятно въздействие върху безопасността, сигурността и безпроблемното функциониране на съществуващата инфраструктура **или върху общественото здраве и околната среда. Следва да бъдат взети под внимание подходящите методики и научните данни.**

⁶ Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (ОВ L 155, 23.5.2014 г., стр. 1).

- (10) Някои държави членки са приели мерки за намаляване на разходите за разгръщане на широколентовия достъп, включително надхвърлящи предвиденото в разпоредбите на Директива 2014/61/ЕС. Тези мерки обаче все още се различават значително в отделните държави членки и имат различни резултати в целия Съюз. Разширяването на обхвата на някои от тези мерки за целия Съюз и предприемането на нови засилени мерки могат да допринесат значително за по-доброто функциониране на цифровия единен пазар. Освен това различията в нормативните изисквания и непоследователното прилагане на правилата на Съюза понякога възпрепятстват сътрудничеството между дружествата за комунални услуги. Различията могат също така да създадат пречки за навлизането на пазара на нови предприятия, които предоставят или които имат право да предоставят обществени електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения, съгласно определението в член 2, точка 29 от Директива (ЕС) 2018/1972 (наричани по-долу „оператори“). Тези различия могат също така да предотвратят появата на нови възможности за стопанска дейност и така да възпрепятстват развитието на вътрешен пазар за използването и разполагането на физическа инфраструктура за **ММГК**. Освен това с нотифицираните в националните пътни карти и докладите за изпълнението мерки, приети от държавите членки съгласно Препоръка (ЕС) 2020/1307 на Комисията⁷, не са обхванати всички области на Директива 2014/61/ЕС и не се решават последователно и цялостно всички проблеми. Това е факт, въпреки че е от съществено значение да се предприемат действия, обхващащи целия процес на разполагане и различните сектори, за да се постигне съгласувано и значително въздействие. ***Държавите членки следва да бъдат насърчавани да продължат да прилагат най-добрите практики, посочени в Препоръка (ЕС) 2020/1307, които могат да улеснят прилагането на настоящия регламент в съответствие с принципа за минимална хармонизация.***

⁷ Препоръка (ЕС) 2020/1307 на Комисията от 18 септември 2020 г. относно общ инструментариум на Съюза за намаляване на разходите за разгръщане на мрежи с много голям капацитет и гарантиране на своєвременен и благоприятен за инвестициите достъп до радиочестотния спектър за 5G с цел насърчаване на свързаността в подкрепа на икономическото възстановяване от кризата с COVID-19 в Съюза (ОВ L 305, 21.9.2020 г., стр. 33).

- (11) Настоящият регламент има за цел да се укрепят и хармонизират правата и задълженията, приложими в целия Съюз, за да се ускорят разполагането на **ММГК и междусекторната координация, включително опорни мрежи и безжични високоскоростни мрежи от следващо поколение с ефективност, съответстваща най-малко на 5G**. Поради продължаващата разпокъсаност на пазарите на електронни съобщения **■** предприятията, които предоставят или които имат право да предоставят електронни съобщителни мрежи, не са в състояние да постигнат икономии от мащаба. **Липсата на висококачествена свързаност в Съюза** може да има силно отражение надолу по веригата върху трансграничната търговия и предоставянето на услуги, тъй като много услуги могат да бъдат предоставяни само при наличието на достатъчно ефективна мрежа в целия Съюз. Настоящият регламент осигурява по-добри условия на равнопоставеност, без да възпрепятства държавите членки да въвеждат или да запазват национални **правила** в съответствие с правото на Съюза, които да служат за насърчаване на съвместното използване на съществуващата физическа инфраструктура или да дават възможност за по-ефективно **и бързо** разполагане на нова физическа инфраструктура, като допълват **или надхвърлят** правата и задълженията, установени в настоящия регламент, **и осигуряват решения за постигане на неговите цели**. Например държавите членки биха могли **да приемат такива по-строги или по-подробни правила, за да скъсят сроковете за даване или отказ на разрешенията, необходими за разполагането, да въведат допълнителни изключения от изискването за разрешение**, да разширят приложното поле на разпоредбите относно координацията на строежите, така че да бъдат обхванати и проектите, изпълнявани с частно финансиране, **или да изискват** предоставянето на повече информация в електронен вид на единната информационна точка относно физическата инфраструктура или планираните строежи, **да разширят обхвата на разпоредбите относно достъпа до съществуващата физическа инфраструктура, така че да се отнасят и за сградите, които са частна собственост, както и да въведат допълнителни мерки за ускоряване на процедурите по даване на разрешение**, при условие че не нарушават правото на Съюза, включително разпоредбите на настоящия регламент.

- (12) За да се осигури правна сигурност, включително по отношение на специалните регулаторни мерки, наложени съгласно **част II**, дял II, глави II—IV от Директива (ЕС) 2018/1972, Директива 2002/77/ЕО **на Комисията⁸ и Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета⁹**, разпоредбите на **посочените** директиви следва да имат предимство пред настоящия регламент. **Настоящият регламент не засяга възможността националните регулаторни органи да поддържат или да въвеждат мерки, попадащи извън обхвата на настоящия регламент, като например задължения за достъп до окабеляването в сгради, в съответствие с Директива (ЕС) 2018/1972.**

⁸ Директива 2002/77/ЕО на Комисията от 16 септември 2002 г. относно конкуренцията на пазарите за електронни съобщителни мрежи и услуги (ОВ L 249, 17.9.2002 г., стр. 21).

⁹ **Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (Директива за МИС 2) (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 80).**

- (13) За операторите, по-специално за новите участници, е възможно да се окаже значително по-ефективно да използват вече съществуващата физическа инфраструктура, включително тази на други комунални услуги, за да разполагат **ММГК** или прилежащи съоръжения. Това важи по-специално за райони, в които няма подходяща електронна съобщителна мрежа или в които изграждането на нова физическа инфраструктура може да не е икономически възможно. Освен това полезните взаимодействия между отделните сектори могат значително да намалят нуждата от строежи, свързани с разполагането на ММГК. Повторното използване може също така да намали социалните и екологичните разходи, свързани с тези строежи, като например замърсяването, шума и натовареността на движението. Поради това настоящият регламент следва да се прилага не само за оператори, а и за собственици или титуляри на права за ползване на обширна и повсеместна физическа инфраструктура, която е пригодна да приема елементите на електронна съобщителна мрежа, като например физически мрежи за доставка на електричество, газ, вода, канализационни и дренажни системи, както и отопление и транспортни услуги. В случай на титуляр на права за ползване това не променя правата на собственост на трети лица, **нищо ограничава упражняването на тези права. Когато е приложимо, правата на наемателите също следва да бъдат взети предвид за тази цел.**

- (14) За да се подобри разполагането на *ММГК* на вътрешния пазар, в настоящия регламент следва да се предвидят права за предприятията, които предоставят обществени електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения (включително предприятия с публичен характер), на достъп до физическа инфраструктура, независимо от местонахождението ѝ, при справедливи и разумни условия, които са съвместими с нормалното упражняване на правата на собственост. Задължението за предоставяне на достъп до физическата инфраструктура следва да не засяга правата на собственика на земята или сградата, в която се намира инфраструктурата.

- (15) По-специално, като се отчита бързото развитие на **предприятията, които предоставят основно прилежащи съоръжения**, като например „дружествата за телекомуникационни кули“, и тяхната все по-значима роля като доставчици на достъп до физическа инфраструктура, подходяща за инсталиране на елементи на безжични електронни съобщителни мрежи, като например 5G, обхватът на определението за „мрежов оператор“ следва да се разшири извън предприятията, които предоставят или които имат право да предоставят електронни съобщителни мрежи, и операторите на други видове мрежи, като например транспортните, газопреносните или електроснабдителните мрежи, за да включва предприятията, предоставящи прилежащи съоръжения, които по този начин стават обект на всички задължения и ползи, посочени в настоящия регламент, с изключение на разпоредбите относно физическата инфраструктура в сградата и достъпа. **За да се осигурят непрекъснатост на услугите и предвидимост за планираното разполагане на прилежащи съоръжения, юридическите лица, които извършват дейност предимно като наематели на земя или като титуляри на права, различни от правото на собственост, върху земята, върху която се планира да бъдат инсталирани или вече са инсталирани съоръженията за разполагане на елементи на ММГК, или които управляват договори за аренда от името на собственици на земя, или операторите, следва да договорят добросъвестно достъп до земята и да уведомят националните регулаторни органи за постигнатите споразумения, включително договорената цена, които, когато е уместно, следва да отговарят на пазарните условия. За да улеснят тези преговори, държавите членки биха могли да предоставят насоки, по-специално по отношение на цената за достъп до земята.**

- (16) *Държавите членки следва да имат възможността да разширят обхвата на задълженията, установени в настоящия регламент, така че да бъдат обхванати органи, които не попадат в неговото приложно поле, като например организационни единици, които по закон не разполагат с правосубектност, но които имат правоспособност и могат да участват пълноценно в икономически сделки, или предприятия, ползващи се от предоставена от публични органи концесия.*
- (17) Предвид своята ниска степен на диференциация физическите съоръжения на дадена мрежа често могат едновременно да приемат широк набор елементи на електронни съобщителни мрежи, без да се засяга основната предоставяна услуга и с минимални разходи за адаптиране. Това включва елементите, които са в състояние да доставят услуги за широколентов достъп със скорост най-малко 100 Mbps в съответствие с принципа на технологична неутралност. Следователно физическа инфраструктура, предназначена единствено да приема други елементи от мрежа, без самата тя да се превръща в активен мрежов елемент **■**, може по принцип да бъде използвана за разполагане на електронни съобщителни кабели, оборудване или други елементи на електронни съобщителни мрежи, независимо от нейната настояща употреба или нейния собственик, от опасения във връзка със сигурността или от бъдещи търговски интереси на собственика на инфраструктурата. Физическата инфраструктура на обществените съобщителни мрежи може по принцип също да бъде използвана за разполагане на елементи на други мрежи. Следователно в подходящи случаи операторите на обществени електронни съобщителни мрежи следва да могат да предоставят достъп до мрежите си за разполагане на други мрежи. *Държавите членки следва да имат възможността да въвеждат официални административни изисквания за тези искания за достъп, например по отношение на формата на искането, на проекта за договор или на проекта за изграждането на ММГК.* Без да се засягат конкретни общи интереси, свързани с предоставянето на основната услуга, полезните взаимодействия между мрежовите оператори следва същевременно да бъдат насърчавани, за да се допринесе за постигането на цифровите цели, определени в Решение (ЕС) 2022/2481.

- (18) При липсата на обосновано изключение елементите на физическата инфраструктура, които са собственост или са под контрола на органи от публичния сектор, **включително когато са управлявани от субект, на който са поверени задачи за изпълнение от името на тези органи от публичния сектор** и дори когато не са част от мрежа, могат също така да приемат елементите на електронна съобщителна мрежа **и в такива случаи** следва да бъдат достъпни, за да се улесни инсталирането на елементи на **ММГК**, по-специално на безжични мрежи. Примери за елементи на физическата инфраструктура са сгради, **включително покриви и части от фасади**, подстъпи към сгради и всички други активи, включително улични съоръжения, като например стълбове на улични лампи, улични табели, светофари, билбордове, **рамки на съоръжения за пътно таксуване**, автобусни и трамвайни спирки, метростанции **и железопътни гари и тунели**. В правомощията на държавите членки е да определят, **в сътрудничество с регионалните и местните органи**, конкретни **категории физическа инфраструктура**, които са собственост или са под контрола на органите от публичния сектор на тяхна територия, за които не могат да се прилагат задължения за достъп, например поради архитектурна, историческа, религиозна **или природна стойност, национална сигурност или пътна безопасност**. **За да се гарантира приемането им от страна на обществото и устойчивото им разполагане, мрежовите елементи на ММГК следва да имат минимално визуално въздействие.**

(19) *От една страна, цели области, особено в селските райони, биха могли да останат без свързаност поради факта, че инфраструктурата на публичния сектор не позволява или не е подходяща за инсталирането на елементи от ММГК. От друга страна, съществуват търговски сгради, които осигуряват единствената друга възможност за разполагането на такива елементи. За да се гарантира свързаност в отдалечените и слабо населените райони и да се преодолее разликата в цифровото покритие между селските и градските райони, като същевременно намесата в частната собственост се сведе до минимум, когато няма друга възможност за развитието на ММГК в съответния район, държавите членки биха могли да предвидят, че ако са изпълнени някои конкретни условия, собствениците на частни търговски сгради, разположени в селски или отдалечени райони, следва да предоставят достъп до тези сгради на операторите при справедливи и разумни условия и на цени, които отразяват пазарните условия. Това задължение би се прилагало само когато е изпълнено всяко едно от следните условия: във въпросния район няма ММГК от същия вид — фиксирана или мобилна — като тази, която търсецията достъп възнамерява да разположи, и няма предварителен план за такава въз основа на информацията, събрана чрез единната точка за информация, която е на разположение към датата на искането; няма налична съществуваща физическа инфраструктура в съответния район, която да е притежавана или контролирана от мрежови оператори или органи от публичния сектор и която да е технически подходяща за приемане на елементи от ММГК.*

(20) Настоящият регламент следва да не засяга конкретните гаранции, необходими във връзка с **националната сигурност**, безопасността и общественото здраве, сигурността и целостта на мрежите, особено на критичната инфраструктура, съгласно националното право, както и за да се осигури, че не е засегната основната услуга, предоставяна от мрежов оператор **или орган от публичния сектор**, по-специално при мрежите, използвани за снабдяване с вода, предназначена за консумация от човека. Общите правила в националното законодателство, забраняващи на мрежовите оператори да договарят достъп до физическата инфраструктура за предприятията, които предоставят или които имат право да предоставят електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения, обаче биха могли да възпрепятстват създаването на пазар за достъп до физическа инфраструктура. Ето защо такива общи правила следва да бъдат отменени. Същевременно мерките, установени в настоящия регламент, следва да не възпрепятстват държавите членки да насърчават операторите на комунални услуги да предоставят достъп до инфраструктурата чрез изключване на приходите, получени от достъпа до тяхната физическа инфраструктура, при изчисляването на тарифите за крайните ползватели в рамките на тяхната основна дейност или дейности, в съответствие с приложимото право на Съюза.

(21) С цел осигуряване на правна сигурност и избягване на непропорционална тежест за мрежовите оператори, произтичаща от едновременното прилагане на два различни режима на достъп до една и съща физическа инфраструктура, спрямо физическата инфраструктура, за която се прилагат задължения за достъп, наложени от националните регулаторни органи съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, или на задължения за достъп, произтичащи от прилагането на правилата на Съюза за държавна помощ, не следва да се прилагат задълженията за достъп, установени в настоящия регламент, докато тези задължения за достъп са в сила. Настоящият регламент обаче следва да се прилага, когато национален регулаторен орган е наложил задължение за достъп съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, което ограничава възможността за използване на съответната физическа инфраструктура. Например това може да се случи, когато оператор, който планира да свърже приемопредавателни станции на безжични електронни съобщителни мрежи, поиска достъп до съществуваща физическа инфраструктура, на която са наложени задължения за достъп до пазара на едро за отделен капацитет по смисъла на Препоръка (ЕС) 2020/2245 на Комисията¹⁰.

¹⁰ Препоръка (ЕС) 2020/2245 на Комисията от 18 декември 2020 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (C(2020) 8750, 18.12.2020 г.) (ОВ L 439, 29.12.2020 г., стр. 23).

(22) За да се осигури пропорционалност и да се запазят стимулите за инвестиции, мрежовият оператор или органът от публичния сектор следва да има право да откаже достъп до конкретна физическа инфраструктура по обективни и обосновани причини. По-специално, физическа инфраструктура, за която е поискан достъп, може да е технически неподходяща поради конкретни обстоятелства или поради липса на свободно пространство в момента, или поради бъдеща необходимост от пространство, която е доказана по задоволителен начин, например в обществено достъпни инвестиционни планове. За да се избегнат възможни нарушения на конкуренцията или възможни злоупотреби с условията за отказ на достъп, всеки такъв отказ следва да бъде надлежно обоснован и да се основава на обективни и изчерпателно изложени причини. Например такива причини няма да се считат за обективни, когато предприятие, което предоставя или което има право да предоставя електронни съобщителни мрежи, е разположило физическа инфраструктура благодарение на координирането на строежи с мрежов оператор, различен от оператор на електронна съобщителна мрежа, и отказва да предостави достъп въз основа на предполагаема липса на свободно пространство за разполагане на елементите на *ММГК*, което е резултат от решения, взети от предприятието под негов контрол. В такъв случай може да се стигне до нарушаване на конкуренцията, ако в района, който *може да бъде обхванат от* искането за достъп, няма друга *ММГК*. Също така, при конкретни обстоятелства съвместното използване на инфраструктура може да *застраши* безопасността или общественото здраве, целостта и сигурността на мрежата, включително на критичната инфраструктура, или може да застраши предоставянето на основните услуги, осигурявани чрез тази инфраструктура.

Освен това, когато мрежовият оператор вече **предоставя пасивен** физически достъп на едро до електронни съобщителни мрежи, което би отговорило на нуждите на търсеция достъп, като например тъмни оптични влакна или необвързан достъп до влакнестооптична мрежа, достъпът до основната физическа инфраструктура може да има неблагоприятно икономическо въздействие върху неговия модел на стопанска дейност, по-специално този на операторите само на пазара на едро, и върху **неговите** стимули за инвестиции, **и по този начин да създаде пречка за бързото разполагане на ММГК в селските и отдалечените райони. Настоящият регламент не възпрепятства държавите членки да ограничават условията за отказ на достъп въз основа на наличието на друго предлагане на тъмни оптични влакна или необвързан достъп до влакнестооптична мрежа, когато тези продукти не представляват на съответния пазар надеждно алтернативно средство за пасивен физически достъп на едро до електронни съобщителни мрежи. Неефикасното дублиране на елементи на ММГК, което застрашава първоначалните инвестиции и инвестиционни планове следва, по-специално, да се избягва в селските райони, когато наличието на повече от една ММГК в района може да не е икономически жизнеспособно, без да се засяга Директива 2002/77/ЕО, при условие че резултатът от това решение би продължил да съответства на принципа за равно третиране.** Оценката на справедливия и разумен характер на условията за такива други средства за физически достъп на едро следва да вземе предвид, наред с другото, основния модел на стопанска дейност за предоставяне на достъп на предприятието, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, необходимостта да се избегне всякакво увеличаване на значителната пазарна мощ, ако има такава, на някоя от страните, **и дали доставчикът на достъп обвързва достъпа с услуги, които не са абсолютно необходими.**

(23) *За да се запазят стимулите за инвестиции и да се избегнат неблагоприятни и непредвидени икономически въздействия върху модела на стопанска дейност на първия оператор при разполагането на мрежи с оптична линия до помещенията, особено в селските райони, държавите членки, в които това основание за отказ вече се прилага в националното право в съответствие с правото на Съюза, могат да предвидят, че когато дадено предприятие, което предоставя или което има право да предоставя електронни съобщителни мрежи, търси възможност за достъп до единствената оптична мрежа, налична в неговия целеви район на покритие, доставчикът на достъп може да откаже достъп до физическата си инфраструктура, ако той предостави при справедливи и разумни условия надеждно друго средство за активен достъп на едро, подходящ за разполагането на ММГК. Такъв активен достъп на едро следва да гарантира за подалия искането оператор наличността на ММГК и възможността за предоставяне на услуги с качеството и характеристиките, присъщи на ММГК, които са сравними с пасивния достъп, като тъмни оптични влакна или необвързан достъп до влакнестооптична мрежа по отношение на възможностите за характеристики за качество или услуга. Освен това тези надеждни други средства за активен достъп на едро следва да се предоставят на недискриминационна и отворена основа. За тази цел операторът, предоставящ достъп на други оператори, следва да прилага равностойни условия при равностойни обстоятелства и следва да предостави услуги и информация на други оператори при същите условия и със същото качество, които предоставя за своите услуги, или тези на своите подразделения или партньори, за да се гарантира равно третиране, като се предоставят равни възможности на всички оператори, включително на предоставящия оператор.*

(24) За да се улесни повторното използване на съществуващата физическа инфраструктура, когато операторите поискат достъп в определен район, мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, следва да представят оферта за съвместно използване на техните съоръжения при справедливи и разумни условия, включително по отношение на цената, освен ако не откажат достъпа по обективни и обосновани причини. Органите от публичния сектор също следва да бъдат задължени да предлагат достъп при недискриминационни условия. В зависимост от обстоятелствата няколко фактора биха могли да оказват влияние върху условията, при които се предоставя достъп. Тези фактори включват: а) всякакви превантивни гаранции, които следва да бъдат приети, за да се ограничат неблагоприятните въздействия върху безопасността, сигурността и целостта на мрежата; б) специални правила за отговорност при вреди; в) използването на публични субсидии, предоставени за изграждане на инфраструктурата, включително конкретните условия и ред, с които е обвързано предоставянето им или които са предвидени в националното право в съответствие с правото на Съюза; г) способността да се изгражда или предоставя инфраструктурен капацитет за изпълнение на задължения, свързани с обществени услуги; както и д) евентуалните ограничения, произтичащи от националните разпоредби за опазване на околната среда, **включително свеждане до минимум на визуалното въздействие на инфраструктурата, за да се гарантират приемането ѝ от обществото**, общественото здраве и обществената сигурност или за постигане на целите за градоустройство и териториално устройство.

(25) С инвестициите във физическата инфраструктура на обществените електронни съобщителни мрежи или прилежащите съоръжения следва да се допринася пряко за постигането на целите, определени в Решение (ЕС) 2022/2481, и да не се допуска опортюнистично *поведение*. **Тъй като задълженията за достъп се налагат на мрежовите оператори, включително оператори и дружества за комунални услуги, както и на органите от публичния сектор, критериите за определяне на справедливи и разумни цени и за избягване на прекомерни цени следва да отчитат тяхното различно положение и модели на стопанска дейност. Например всички доставчици на достъп следва да имат справедлива възможност да си възстановят разходите, направени с цел предоставяне на достъп до тяхната физическа инфраструктура, както и всякакви допълнителни разходи за поддръжка и адаптиране, произтичащи от предоставянето на достъп до такава инфраструктура. По-специално, всяко задължение за достъп до съществуваща физическа инфраструктура или координиране на строежи, наложено на оператори, включително предприятия, които предоставят или които имат право да предоставят електронни съобщителни мрежи и услуги или само прилежащи съоръжения, следва да е внимателно съобразено с редица фактори, като** ■ **икономическата жизнеспособност на тези инвестиции предвид техния рисков профил, както и необходимостта от справедлива възвръщаемост на тези инвестиции и от** времеви график за такава възвръщаемост.

На последно място, определянето на цените за достъп следва да гарантира, че се отчита по подходящ начин различният модел на стопанска дейност на операторите, които предоставят основно прилежащи съоръжения и предлагат физически достъп до повече от един доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи, като се вземат предвид съответните насоки на Комисията. В контекста на определянето на цените и условията от страна на мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура, някои съществуващи договори и търговски условия, договорени между търсещите достъп и доставчиците на достъп, биха могли да се използват от доставчиците на достъп или от органите за уреждане на спорове като отправна точка, за да се определи дали цените и условията са справедливи и разумни поради това, че отразяват пазарните цени и условия към момента на сключване на договора. Това не следва да засяга оценката на органите за уреждане на спорове, които могат да вземат предвид, наред с другото, факта, че представените от страните договори не съответстват на критериите за определяне на цените, предвидени в настоящия регламент.

- (26) Органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, може да нямат достатъчно ресурси, опит или необходимите технически познания, за да участват в преговори с операторите във връзка с достъпа. За да се улесни достъпът до физическата инфраструктура на тези органи от публичния сектор, може да бъде определен орган, който да координира исканията за достъп, да предоставя правни и технически консултации за договаряне на условията за достъп и да предоставя съответната информация за тази физическа инфраструктура чрез единна информационна точка. Координиращият орган би могъл също така да оказва подкрепа на органите от публичния сектор при изготвянето на образци на договори и да следи за резултата и продължителността на процеса на подаване на искания за достъп. Органът би могъл да съдейства и при възникване на спорове относно достъпа до физическа инфраструктура, която е собственост или под контрола на органи от публичния сектор.
- (27) За да се осигури съгласуваност на подходите между държавите членки, ***като същевременно се вземат предвид различните ситуации в държавите членки***, Комисията, в тясно сътрудничество с Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС), би могла да предостави насоки относно прилагането на разпоредбите по отношение на достъпа до физическа инфраструктура, включително, но не само, прилагането на справедливи и разумни условия. Становищата на заинтересованите страни, ***националните органи*** и националните органи за уреждане на спорове следва да бъдат надлежно взети предвид при изготвянето на насоките, ***за да се гарантира, доколкото е възможно, че тези насоки не нарушават добре установени принципи, съответстват на процедурните правила на националните органи за уреждане на спорове и не вредят на по-нататъшното разполагане на ММГК. Насоките биха могли да отчитат характеристиките на мрежовите оператори и техния модел на стопанска дейност.***

(28) *При поискване* операторите следва да имат достъп до минимална информация относно физическата инфраструктура и планираните строежи в района на разполагане. Това ще им даде възможност да планират ефективно разполагането на **ММГК** и ще осигури най-ефективното използване на съществуващата физическа инфраструктура, подходяща за разполагане на такива мрежи, и планираните строежи. Такава минимална информация е предпоставка за оценка на потенциала за използване на съществуващата физическа инфраструктура или за координиране на планираните строежи в конкретен район, както и за намаляване на вредите върху съществуващата физическа инфраструктура. Предвид броя на участващите заинтересовани страни (включващи публично и частно финансираните строежи, **в зависимост от случая**, както и съществуващата или планирана физическа инфраструктура и за да се улесни достъпът до тази информация в междусекторен и трансграничен план, мрежовите оператори и органите от публичния сектор, спрямо които се прилагат задължения за прозрачност, следва **бързо, в рамките на определения краен срок, да предоставят на разположение тази актуализирана** минимална информация чрез единна информационна точка. Това ще опрости управлението на исканията за достъп до такава информация и ще даде възможност на операторите да заявят своя интерес за достъп до физическа инфраструктура или за координиране на строежи, за които сроковете са от решаващо значение. Минималното количество информация за планираните строежи следва **да се предоставя на разположение** чрез единна информационна точка веднага след като съответният мрежови оператор разполага с нея и във всички случаи, когато се изискват разрешения, не по-късно от **два** месеца преди първото подаване на заявлението за издаване на разрешение до компетентните органи. **Мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които подлежат на задължения за прозрачност, биха могли по собствена инициатива и на доброволна основа да разширят предоставяната минимална информация, като включат допълнителни характеристики, например в случай на съществуваща физическа инфраструктура, информация за степента на заетост на физическата инфраструктура, когато има такава, или примерна информация за наличието на тъмни оптични влакна.**

(29) Минималната информация следва да се предоставя на разположение незабавно чрез единната информационна точка при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия, за да може операторите да подават своите молби за информация. Единната информационна точка **би могла** да се състои от хранилище на информация в електронен формат, където може да се получи достъп до информация **или да се предостави на разположение** информация и да се подават молби онлайн, като се използват цифрови инструменти, като например уебстраници, цифрови приложения и цифрови платформи. Информацията, която е на разположение, може да бъде ограничена с цел гарантиране на сигурността и целостта на мрежата, особено на критичната инфраструктура, националната сигурност, или опазване на законни оперативни и търговски тайни. Не е задължително единната информационна точка да включва информацията, при условие че **осигурява връзки** към други цифрови инструменти, като например уебпортали, цифрови платформи, **бази данни** или цифрови приложения, където се съхранява информацията. **В зависимост от случая могат да се предвидят различни модели за единна информационна точка.** Единната информационна точка може да предоставя допълнителни функционални възможности, като например достъп до допълнителна информация или подпомагане на процеса на подаване на искане за достъп до съществуваща физическа инфраструктура или на искане за координиране на строежи.

- (30) Освен това, ако искането е обосновано, по-специално ако това е необходимо за съвместно използване на съществуваща физическа инфраструктура или за координиране на строежи, на операторите следва да се предостави възможността да извършват огледи на място и да изискват информация за планираните строежи при прозрачни, пропорционални и недискриминационни условия и без да се засягат гаранциите, предприети за осигуряване на сигурността и целостта на мрежата, за защита на поверителността, както и за опазването на оперативни и търговски тайни.
- (31) Следва да се насърчава въвеждането на повече прозрачност относно планираните строежи чрез единни информационни точки. Това би могло да се осъществи чрез пренасочване на операторите към такава информация, когато тя е на разположение. Прозрачността *би могла* да бъде приложена и чрез обвързване на заявленията за издаване на разрешения с изискването *първо да се предостави на разположение* информация за планираните строежи чрез единна информационна точка.

(32) Свободата на преценка, която държавите членки запазват по отношение на възлагането за изпълнение на функциите на единните информационни точки на повече от един компетентен орган, не следва да засяга способността им да изпълняват ефективно тези функции. Когато в дадена държава членка има повече от една единна информационна точка, безпроблемният достъп до всички единни информационни точки следва да се осигури чрез електронни средства от единна национална цифрова входяща точка, състояща се от общ потребителски интерфейс. Единната информационна точка следва да бъде изцяло цифровизирана и да осигурява лесен достъп до съответните цифрови инструменти. Това би дало възможност на мрежовите оператори и органите от публичния сектор да упражнят правата си и да спазват задълженията, предвидени в настоящия регламент, които включват бърз достъп до минималната информация относно съществуващата физическа инфраструктура и планираните строежи, електронните административни процедури за издаване на разрешения и предоставяне на право на преминаване, както и информация за приложимите условия и процедури. Като част от тази минимална информация единната информационна точка следва да предоставя достъп до геореферирана информация за местонахождението на съществуващата физическа инфраструктура и планираните строежи. За да се улесни този достъп, държавите членки следва да осигурят автоматизирани цифрови инструменти за подаване на геореферирана информация и инструменти за преобразуване в поддържаните формати за данни. Тези инструменти могат да бъдат на разположение на мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които отговарят за предоставянето на тази информация, чрез единната информационна точка. Освен това, когато геореферираните данни за местонахождението са достъпни чрез други цифрови инструменти, като например геопортала INSPIRE съгласно Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹¹, единната информационна точка би могла да осигури лесен за ползване достъп до тази информация.

¹¹ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1).

- (33) За да се гарантира пропорционалност и сигурност, изискването за **предоставяне на разположение** на информация за съществуващата физическа инфраструктура чрез **единната** информационна точка не е необходимо да се прилага по същите причини като тези, които обосновават отказ на искане за достъп. Освен това **предоставянето на разположение** на информация за съществуваща физическа инфраструктура чрез **единната** информационна точка би могло, в много специфични случаи, да бъде обременяващо или непропорционално за мрежовите оператори и органите от публичния сектор. Това може да настъпи, например, когато все още не е налично картографиране на съответните активи и когато би изисквало големи разходи, или когато в определени райони на дадена държава членка или по отношение на някоя конкретна физическа инфраструктура се очаква да има много малко искания за достъп. Когато въз основа на анализ на разходите и ползите се окаже, че предоставянето на информация е непропорционално, мрежовите оператори и органите от публичния сектор следва да не бъдат задължавани да **предоставят на разположение** такава информация. Държавите членки следва да извършат такъв анализ на разходите и ползите след консултации със заинтересованите страни относно търсенето на достъп до съществуващата физическа инфраструктура, като анализът следва да се актуализира редовно. Процесът на консултации и резултатите от него следва да бъдат **публично достъпни чрез единната информационна точка**.

- (34) За да се осигури съгласуваност, компетентните органи, изпълняващи функциите на единна информационна точка, националните регулаторни органи, изпълняващи задачите си съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, или други компетентни органи, като например национални, регионални или местни органи, отговарящи за кадастъра или за прилагането на Директива 2007/2/ЕО, когато е целесъобразно, следва да се консултират и да си сътрудничат помежду си. Целта на това сътрудничество следва да бъде свеждане до минимум на усилията за спазване на задълженията за прозрачност на мрежовите оператори и органите от публичния сектор, включително предприятията, определени като имащи значително въздействие върху пазара (оператори със ЗВП), да предоставят информация за своята физическа инфраструктура. Когато се изисква различен набор от данни за физическата инфраструктура на оператора със ЗВП, това сътрудничество следва да доведе до установяване на полезни взаимовръзки и взаимодействия между базата данни, свързана със ЗВП, и единната информационна точка, както и до пропорционални общи практики за събиране и предоставяне на данни, за да се постигнат лесно сравними резултати. Сътрудничеството следва да има за цел и улесняване на достъпа до информация за физическата инфраструктура в зависимост от националните условия. Ако нормативните задължения бъдат променени или отменени, засегнатите страни следва да могат да се споразумеят за най-добрите решения за адаптиране на събирането и предоставянето на данни за физическата инфраструктура към новите приложими нормативни изисквания.

- (35) *Държавите членки следва да могат да решат, че задължението за прозрачност при координирането на строежи не се прилага за **видове** строежи, **които са свързани с национална критична инфраструктура, или** по съображения, свързани с националната сигурност, **определени от държавите членки. Органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура, и мрежовите оператори следва да могат да решат, че задължението за прозрачност при координирането на строежи не се прилага за видове строежи, които са ограничени по обхват, както и по причини,** свързани с извънредни ситуации, **определени от държавите членки.** Това може да се отнася за строежи, които се извършват, ако съществува риск от възникване на опасност за обществото в резултат на процеси на разрушаване на инженерни съоръжения и свързаните с тях инсталации, които са причинени от разрушителни природни или човешки фактори, и са необходими за осигуряване на тяхната безопасност или за тяхното разрушаване. От съображения за прозрачност държавите членки следва да **предоставят на разположение** информация за видовете строежи, при които се прилагат тези обстоятелства , чрез единната информационна точка.*
- (36) За да се осигурят значителни икономии и да се сведат до минимум неудобствата за района, засегнат от разполагането на нови електронни съобщителни мрежи, следва да се забрани въвеждането на регулаторни ограничения, които по принцип не позволяват договарянето на споразумения между мрежовите оператори за координиране на строежи за разполагане на **ММГК**. Ако строежите не са финансирани с публични средства, настоящият регламент следва да не засяга възможността мрежовите оператори да сключват споразумения за координиране на строежите в съответствие със своите инвестиционни и финансово-икономически планове и с предпочитания от тях график.

(37) Държавите членки следва да увеличат максимално резултатите от строежите, финансирани изцяло или частично с публични средства, като използват положителните вторични ефекти от тези строежи във всички сектори и осигурят равни възможности за съвместно използване на наличната и планираната физическа инфраструктура с оглед на разполагането на *ММГК*. Следва да няма неблагоприятно въздействие върху основната цел на строежите, финансирани с публични средства. Своевременните и разумни искания за координиране на разполагането на елементи на *ММГК* обаче следва да бъдат изпълнявани от мрежовия оператор, който извършва съответните строежи пряко или непряко, например чрез подизпълнител, при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия. Например подалият искането оператор следва да поеме всички допълнителни разходи, включително тези, причинени от забавяния, и да сведе до минимум промените в първоначалните планове. Тези разпоредби следва да не засягат правото на държавите членки да резервират капацитет за електронни съобщителни мрежи дори при липсата на конкретни искания. Това би дало възможност на държавите членки да отговорят на бъдещото търсене на физическа инфраструктура, за да се увеличи максимално стойността на строежите, или да приемат мерки, които дават сходни права за координиране на строежи на операторите на други видове мрежи, като например транспортните, газопреносните или електроснабдителните мрежи.

(38) В някои случаи, по-специално при разполагане в селски, отдалечени или слабо населени райони, задължението за координиране на строежите може да изложи на риск финансовата жизненост на такива разполагания и в крайна сметка да възпрепятства инвестициите, извършвани при пазарни условия. Следователно искане за координиране на строежи до предприятие, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, може да се счете за неразумно при определени обстоятелства. Такъв би могъл да е по-специално случаят, когато отправящото искането предприятие, което предоставя или което има право да предоставя електронни съобщителни мрежи, не е декларирало намерението си за разполагане на **ММГК** в този район като ново разполагане, подобряване или разширяване на мрежа и ако е имало прогноза или покана за деклариране на намерение за разполагане на **ММГК** в определените райони (съгласно член 22 от Директива (ЕС) 2018/1972) или обществена консултация съгласно правилата на Съюза за държавна помощ. При наличие на повече от една от тези прогнози, покани и/или обществени консултации следва да се вземе предвид само липсата на заявен интерес при последния случай, обхващащ периода, през който е подадено искането за координиране на строежите. За да се осигури възможност за достъп до разположената инфраструктура в бъдеще, извършващото строежа предприятие, което предоставя или което има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, следва да гарантира, че ще разположи физическа инфраструктура с достатъчен капацитет, като се вземат предвид **изискванията за капацитет на предприятието, което е отправило искане за координиране на строежите, и насоките**, предоставени от **ОЕПЕС в тясно сътрудничество с Комисията**. Това не засяга правилата и условията, свързани с предоставянето на публични средства, и прилагането на правилата за държавна помощ.

- (39) *Държавите членки следва да могат да решат да не прилагат разпоредбите на настоящия регламент относно координирането на строежи, включително във връзка с прозрачността, за ограничени по обхват строежи, например по отношение на стойност, размер или продължителност. Това може да се отнася например за строежи, продължаващи по-малко от определени часове или дни, като се използват минимално инвазивни техники като прокопаване на микроканални или при извънредни ситуации.*
- (40) *За да се гарантира последователност на подходите, като се вземат предвид различните ситуации в държавите членки, ОЕПЕС следва, в тясно сътрудничество с Комисията, да осигури насоки относно прилагането на разпоредбите за координиране на строежи до 18 месеца от датата на влизането в сила на настоящия регламент.*
- (41) *Ефективното координиране може да спомогне за намаляване на разходите и забавянията, както и на прекъсването на разполагането, което може да бъде причинено от проблеми на място. Пример за това, че координирането на строежите може да донесе ясно изразени ползи, са междусекторните проекти **в рамките — но не само — на трансевропейските енергийни (TEN-E) и трансевропейските транспортни (TEN-T) мрежи, например** за разполагане на 5G коридори по транспортни маршрути като пътища, железопътни линии и вътрешни водни пътища. При тези проекти често може да се наложи и координиране на проектирането или съвместно проектиране, основано на сътрудничество на ранен етап между участниците в проекта. Като част от съвместното проектиране заинтересованите страни могат предварително да се споразумеят за маршрутите за разполагане на физическата инфраструктура, както и за технологиите и оборудването, които ще се използват, преди координирането на строежите. Поради това искането за координиране на строежите следва да се подаде във възможно най-кратък срок.*

(42) За да се защитят общи интереси на Съюза и на държавите членки, може да са необходими редица различни разрешения за разполагане на елементи на електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения. Те могат да включват разрешения за изкопни работи, строеж, градоустройство, околна среда и други, както и права на преминаване. Броят на разрешенията и правата на преминаване, изисквани за разполагане на различни видове електронни съобщителни мрежи или прилежащи съоръжения, и местният характер на разполагането биха могли да включват прилагането на различни процедури и условия, което може да доведе до трудности при разполагането на мрежата. Поради това, за да се улесни разполагането, всички правила по отношение на условията и процедурите, приложими за издаване на разрешения и за предоставяне на права на преминаване, следва да бъдат оптимизирани и съгласувани на национално равнище, *доколкото е възможно*, без да се засяга правото на всеки компетентен орган да участва във вземането на решения и да запази своите правомощия за вземане на решения в съответствие с принципа на субсидиарност. Информацията за процедурите и общите условия, приложими към издаването на разрешения за строеж и предоставянето на права на преминаване, следва да се *предоставя от съответните компетентни органи* чрез единни информационни точки. Това може да намали сложността и да повиши ефикасността и прозрачността за всички оператори, особено за новите участници или по-малките оператори, които не извършват дейност в съответния район. Освен това операторите следва да имат правото да подават заявленията си за издаване на разрешения и за предоставяне на права на преминаване чрез единната информационна точка. Тези предприятия следва също така да могат да получават информация в електронен формат за статуса на своите заявления и за това дали те са удовлетворени или отказани.

- (43) Процедурите за издаване на разрешения следва да **не представляват необоснована** пречка за инвестициите и да нямат вредни последици за вътрешния пазар. Поради това държавите членки следва да гарантират, че решението за издаване или за отказ за издаване на разрешения за разполагане на елементи на **ММГК** или прилежащи съоръжения се взема в срок от четири месеца от датата на получаване на **заявление за издаване на разрешение или срока, установен в националното право, като се прилага по-краткият срок. Държавите членки се насърчават да въведат в националното си законодателство разпоредби, които предвиждат компетентните органи да издават или отказват издаването на разрешения по-бързо, отколкото се изисква по закон.** Това не засяга други специални срокове или задължения, предвидени за правилното провеждане на процедурата, които са приложими към процедурата за издаване на разрешение в съответствие с националното право или правото на Съюза. Компетентните органи следва да не ограничават, възпрепятстват и намаляват степента на икономическа привлекателност на разполагането на ММГК или прилежащи съоръжения. По-конкретно, те следва да не възпрепятстват едновременното провеждане на процедурите за издаване на разрешения и за предоставяне на права на преминаване, когато това е възможно, и да не изискват от операторите първо да получат един вид разрешение, за да могат да кандидатстват за други видове разрешения. Компетентните органи следва да обосновават отказите за издаване на разрешения или за предоставяне на права на преминаване в рамките на своята компетентност въз основа на обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални условия.

(44) За да се избегнат неоправдани забавяния, компетентните органи *следва* да определят дали заявлението за издаване на разрешение е пълно в срок от **20 работни** дни от датата на неговото *получаване*. *Когато компетентният орган стигне до заключението, че заявлението за издаване на разрешение не е пълно, той следва да прикани* заявителя да предостави липсващата информация в рамките на този срок. По съображения за равно третиране и прозрачност компетентните органи *следва да могат да не считат за допустими заявленията* за издаване на разрешение за строеж, ако минималната информация, изисквана съгласно настоящия регламент, не е била предоставена чрез единната информационна точка *не по-късно от два месеца* преди подаването на първото заявление за издаване на разрешение до компетентните органи. Когато за разполагането на елементи на **ММГК** освен разрешенията се изискват и права на преминаване, компетентните органи следва, чрез дерогация от член 43 от Директива (ЕС) 2018/1972, да предоставят такива права на преминаване в срок от четири месеца от датата на получаване на заявлението, *освен в случаи на отчуждаване*. Други права на преминаване, които не са необходими във връзка с разрешения за строеж, следва да продължат да се предоставят в срок от шест месеца в съответствие с член 43 от Директива (ЕС) 2018/1972. ■

(45) *За да се ускори разполагането на ММГК и същевременно да се намали административната тежест за издаващите разрешения органи , не следва да се изисква предварително разрешение за някои видове строежи, например от малък мащаб. От съображения за прозрачност и правна сигурност държавите членки следва да определят тези видове строежи и да осигурят информацията чрез единната информационна точка. Освобождаванията от прилагането на дадена процедура по издаване на разрешения могат да се прилагат за различни категории инфраструктура (като мачти, антени, стълбове и подземни канали) при някои определени условия, за които първоначално може да се изискват разрешения за строеж, за изкопни работи или други видове разрешения. Те могат да се прилагат и за техническо подобряване на съществуващи инсталации, дейности по поддръжка и строежи от малък мащаб, например прокопаване на микроканалите. Разрешения може обаче да се изискват за строежи от малък мащаб за разполагане на ММГК или прилежащи съоръжения по причини, свързани с архитектурна, историческа, религиозна или екологична стойност или такива, свързани с обществената сигурност, отбраната, безопасността, околната среда или общественото здраве, или за да се защити сигурността на критична инфраструктура. Държавите членки следва да определят тези категории и да публикуват дерогациите чрез единната информационна точка от съображения за прозрачност. За да могат компетентните органи да преценяват дали планираните строително-монтажни работи попадат в обхвата на дерогациите, ще им е необходима минимална информация, например за началото и продължителността на строително-монтажните работи. Поради тази причина държавите членки следва да могат да изискват от съответния оператор да уведомява чрез декларация с минимална информация компетентните органи за намерението си за започване на строеж.*

- (46) За да се гарантира, че процедурите за издаване на такива разрешения приключват в разумни срокове, в съответствие с някои нови и добри административни практики на национално равнище, е необходимо да се изготвят принципи за административно опростяване. Това следва да включва *inter alia* ограничаване на задължението за предварително разрешение до случаи, в които то е от особена важност, и въвеждане на мълчаливо съгласие от компетентните органи след изтичането на определен период. *Държавите членки следва да могат да предвидят дерогация от разпоредбата за мълчаливо съгласие, ако осигуряват за оператора друга форма на правна защита, когато компетентният орган не спази крайния срок за приемане на решение по заявлението за разрешение, определен съгласно правото на Съюза или националното право. Тази друга форма на правна защита следва да включва механизъм, който да позволява на оператора да предявява иск за обезщетение за вреди, произтичащи от забавянето на процедурата, или възможността случаят да се отнесе до съд или до надзорен орган, и при евентуално искане от страна на оператора, да бъде предшестван от среща с компетентния орган. Освен това държавите членки следва да могат да запазят или да въведат опростена процедура за издаване на разрешение по допустими съгласно националното право процедури за комуникация със заявителя, която да е приложима за разполагането на всякакви елементи на ММГК или прилежащи съоръжения. Когато държавите членки предвиждат дерогация от прилагането на разпоредбата за мълчаливо съгласие, те следва да гарантират, че дори да се засягат или да не се засягат предлаганите от тях други форми на правна защита, се организира помирителна среща по искане на оператора или на компетентния орган. Тази среща следва да се организира без излишно забавяне, за да се улесни приемането на решение относно разрешението. Срещата ще осигурява по-специално възможност да се установи — когато е целесъобразно, с участието на други заинтересовани страни или съответни органи — всякаква допълнителна информация, както и евентуални корекции на проекта. Държавите членки ще могат освен това да въведат или запазят всякаква друга мярка, за да гарантират спазването от компетентните органи на крайния срок за издаване или отказ за издаване на разрешения.*

- (47) За да се улесни разполагането на елементи на *ММГК*, всяка такса, свързана с разрешение, освен с права на преминаване, следва да се ограничи до административните разходи, свързани с обработката на заявлението за издаване на разрешение, в съответствие с принципите, установени в член 16 от Директива (ЕС) 2018/1972. За правата на преминаване се прилагат членове 42 и 43 от Директива (ЕС) 2018/1972.

(48) За постигането на целите, определени в Решение (ЕС) 2022/2481, се изисква до 2030 г. всички крайни ползватели с постоянно местонахождение да бъдат обхванати от гигабитова мрежа до **крайната** точка на мрежата и всички населени места да бъдат обхванати от безжични високоскоростни мрежи от следващо поколение с **ефективност, съответстваща** най-малкото **на 5G**, в съответствие с принципа на технологична неутралност. Предлагането на гигабитови мрежи на крайния ползвател следва да бъде улеснено, по-специално чрез физическа инфраструктура в сградите, подготвена за разполагането на оптични влакна. Допълнителните разходи за осигуряване на миниканали при строежа на сграда обикновено са много ниски, докато оборудването на вече завършени сгради с гигабитова инфраструктура може да представлява значителна част от разходите за разполагане на гигабитова мрежа. Поради това всички нови сгради или сгради, по които се извършват дейности по основен ремонт, следва да бъдат оборудвани с физическа инфраструктура и окабеляване с оптични влакна в сградата, което да осигури възможност за свързване на крайните ползватели с гигабитови скорости, **ако това не увеличава непропорционално разходите за извършване на ремонт и е технически осъществимо**. Новите многофамилни сгради и тези, по които се извършват дейности по основен ремонт, следва да бъдат снабдени и с точка за достъп, **леснодостъпна** за едно или повече предприятия, предлагащи или имащи правото да предлагат обществени електронни съобщителни мрежи, **ако това не увеличава непропорционално разходите за извършване на ремонт и е технически осъществимо**. Освен това строителните предприемачи следва да предвидят празни канали, свързващи всяко жилище с точката за достъп, разположена във или извън многофамилната жилищна сграда, **които да позволяват свързване до крайните точки на мрежите или, в държавите членки, в които съгласно националното право крайната точка на мрежите се намира извън конкретното местонахождение на крайния ползвател — до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва с обществената мрежа**. Извършването на основни ремонти на съществуващи сгради в местонахождението на крайния ползвател с цел подобряване на енергийните характеристики съгласно Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹² предлага възможност за едновременно оборудване на тези сгради с физическа инфраструктура в сградите, подготвена за разполагането на оптични влакна, окабеляване с оптични влакна в сградата, а за многофамилни сгради — и точка за достъп.

¹² Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите (ОВ L 153, 18.6.2010 г., стр. 13).

- (49) *Точката за достъп може да бъде от особена полза за достъпа на оператор до дадена сграда, особено при многофамилните сгради, тъй като тази физическа точка може да поеме множествено окабеляване, свързващо конкретни местонахождения на крайни ползватели. С цел подобряване на конкуренцията, като се осигури възможност на повече от едно предприятие да обслужва крайни клиенти, е важно точките за достъп, обслужващи нови многофамилни жилищни сгради и такива, по които се извършват дейности по основен ремонт, да бъдат леснодостъпни за повече от един оператор без прекомерни усилия.*
- (50) *Разпоредбите относно физическата инфраструктура в сградите, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, точката за достъп и окабеляването с оптични влакна не изключват наличието на друг вид технология в рамките на същата физическа инфраструктура в сградите. Тези разпоредби не следва да засягат правото на собствениците на сгради да ги оборудват с окабеляване в сградата в допълнение към такова с оптични влакна, с допълнителна физическа инфраструктура в сградата, в която може да се разположи окабеляване в допълнение към оптични влакна или други елементи на електронните съобщителни мрежи.*

- (51) Перспективата за оборудване на сграда с физическа инфраструктура в сградата, подготвена за разполагането на оптични влакна, точка за достъп или окабеляване с оптични влакна в сградата може да се счита за несъразмерно от гледна точка на разходите, особено за нови еднофамилни жилищни сгради или сгради, по които се извършват дейности по основен ремонт. Това може да се дължи на обективни причини, като например индивидуализирани оценки на разходите, на икономически съображения, свързани с местонахождението, или на съображения, свързани с опазването на наследството или околната среда (например при конкретни категории паметници).
- (52) За бъдещите купувачи и наематели **би било от полза да знаят** кои сгради са оборудвани с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, точка за достъп и окабеляване с оптични влакна в сградата и следователно разполагат със значителен потенциал за икономии на разходи. Подготовката на сградите за разполагането на оптични влакна също следва да се насърчава. **Ето защо сградите, оборудвани с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, с точка за достъп и окабеляване с оптични влакна в сградата, следва да могат да получават, на доброволен принцип и в съответствие с процедурите, установени от държавите членки, маркировка „подготвено за оптична мрежа“, когато държавите членки изберат да въведат такава маркировка.**

(53) Предприятията, които предлагат или имат правото да предлагат обществени електронни съобщителни мрежи, разполагащи гигабитови мрежи в конкретен район, биха могли да реализират значителни икономии от мащаба, ако могат да поставят крайна точка на своята мрежа в точката за достъп **■**, като използват съществуващата физическа инфраструктура и възстановят състоянието на засегнатата зона. Това следва да бъде възможно, независимо дали към дадения момент има изразен интерес към услугата от страна на абонат и при условие че въздействието върху частната собственост е сведено до минимум, **без неоснователна намеса в правото на собственост**. Когато крайната точка на мрежата е поставена в точката за достъп, свързването на допълнителен потребител е възможно на значително по-ниска цена, по-специално чрез достъп до вертикален сегмент в сградата, който е подготвен за разполагането на оптични влакна, когато такъв сегмент вече съществува. Тази цел е изпълнена и когато самата сграда вече е оборудвана с гигабитова мрежа, като на всеки доставчик на обществена съобщителна мрежа, който има активен абонат в сградата, се предоставя достъп до мрежата при прозрачни, пропорционални и недискриминационни условия. Такъв би бил случай по-специално в държавите членки, предприели мерки съгласно член 44 от Директива (ЕС) 2018/1972.

Предприятията, предлагащи или имащи правото да предлагат обществени електронни съобщителни мрежи, следва, доколкото е възможно, да премахват елементите на своята мрежа, като остарели кабели и оборудване, и да възстановяват състоянието на засегнатата зона след прекратяване на договора с абоната.

- (54) За да може да се осигури достъпността на гигабитови мрежи за крайните ползватели, новите сгради и основно ремонтираните сгради следва да разполагат с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, с окабеляване с оптични влакна в сградата, а за многофамилните жилищни сгради — и с точка за достъп. За да постигнат това, държавите членки следва да разполагат с известна гъвкавост. Поради това настоящият регламент няма за цел хармонизиране на правилата относно свързаните разходи, включително възстановяването на разходите за оборудване на сградите с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, с окабеляване с оптични влакна в сградата и с точка за достъп.
- (55) В съответствие с принципа на субсидиарност и за да се вземат предвид националните обстоятелства, държавите членки следва да приемат стандартите или техническите спецификации, необходими за целите на оборудването на новопостроени сгради или такива, по които се извършват дейности по основен ремонт, с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, и с окабеляване с оптични влакна в сградата, както и на новопостроени многофамилни жилищни сгради или такива, по които се извършват дейности по основен ремонт, с точка за достъп. Тези стандарти или технически спецификации следва да определят най-малкото: спецификациите на точките за достъп в сградите; спецификациите на интерфейсите за оптични влакна; спецификациите на кабелите; спецификациите на гнездата; спецификациите *на кабелните тръбопроводи* или микроканалите; техническите спецификации, необходими за предотвратяването на интерференция с електрическото окабеляване; минималния радиус на огъване. **Държавите членки следва да гарантират спазването на тези необходими стандарти или технически спецификации. За да докажат тяхното спазване, държавите членки следва да установят процедури, които може да включват проверки на място на сградите или на тяхна представителна извадка.** Освен това, за да се избегне увеличаването на бюрокрацията, свързана с *подобни процедури*, установени съгласно настоящия регламент, държавите членки следва да вземат предвид изискванията, прилагани към *процедурите* съгласно Директива 2010/31/ЕС, и следва да обмислят възможността за общо стартиране на двете процедури по заявленията, *когато е приложимо*.

- (56) С оглед на обществените ползи, произтичащи от цифровото приобщаване, и като се вземат предвид икономическите модели за разполагане на **ММГК**, когато нито пасивна, нито активна инфраструктура, подготвена за разполагането на оптични влакна, обслужва помещенията на крайни ползватели, нито съществуват други начини за осигуряване на **ММГК** на абонатите, всеки **доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи** следва да има правото да постави крайната точка на своята мрежа в частни помещения за своя собствена сметка, при условие че въздействието върху частната собственост **не води до неоснователна намеса в правото на собственост и е** сведено до минимум, например, когато е възможно, чрез повторно използване на съществуващата физическа инфраструктура в сградата или чрез осигуряване на пълното възстановяване на засегнатите зони.
- (57) Исканията за достъп до физическата инфраструктура в сградата следва да попадат в обхвата на настоящия регламент, а исканията за достъп до окабеляването с оптични влакна в сградата — в обхвата на Директива (ЕС) 2018/1972. ■

(58) За да се гарантира съгласуваност на подходите, *като същевременно се отчита различната ситуация в държавите членки, ОЕРЕС*, в тясно сътрудничество с *Комисията, следва, в срок от 18 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент, да публикува насоки относно реда и условията за достъп до физическата инфраструктура в сградите, включително относно прилагането на справедливи и разумни ред и условия, както и относно критериите, които националните органи за уреждане на спорове да спазват при уреждането на спорове*. Мненията на заинтересованите страни, и *особено на националните органи за уреждане на спорове, следва да бъдат надлежно взети предвид при изготвянето на насоките, за да се гарантира, че тези насоки не нарушават добре установени принципи, че са в съответствие с изискванията на процедурните правила на националните органи за уреждане на спорове и че не вредят на по-нататъшното внедряване на ММГК. Предвид равнището на гъвкавост, което се предоставя на държавите членки при прилагането на тези разпоредби, и с оглед на тяхната ефикасност, насоките на ОЕРЕС следва да са достатъчно подробни.*

(59) За да се насърчи модернизацията и гъвкавостта на административните процедури и да се намалят разходите и времето, изразходвани за процедурите по разполагането на *ММГК*, услугите на единните информационни точки следва да се извършват изцяло онлайн. За тази цел единните информационни точки следва да осигуряват лесен достъп до необходимите цифрови инструменти, като уебпортали, *бази данни*, цифрови платформи и цифрови приложения. Инструментите следва да предоставят ефективен достъп до минималната информация за съществуващата физическа инфраструктура и планираните строежи, както и да осигуряват възможността за искане на информация. Тези цифрови инструменти следва също така да осигуряват достъп до електронните административни процедури за издаване на разрешения и предоставяне на права на преминаване и до свързаната с тях информация за приложимите условия и процедури. Когато в дадена държава членка има повече от една единна информационна точка, достъпът с електронни средства до всички единни информационни точки следва да бъде лесен и безпроблемен чрез единна национална цифрова входяща точка. Тази входяща точка следва да има общ потребителски интерфейс, който да осигурява достъп до единните информационни точки онлайн. Единната национална цифрова входяща точка следва да улеснява взаимодействието между операторите и компетентните органи, изпълняващи функциите на единни информационни точки.

(60) Държавите членки следва да може да използват цифрови инструменти, като например уебпортали, **бази данни**, цифрови платформи и цифрови приложения, които вече може да са налични на местно, регионално или национално равнище, и при необходимост да ги подобряват, за да осигурят функциите на единната информационна точка, при условие че спазват задълженията, определени в настоящия регламент. Това включва достъп чрез единна национална цифрова входяща точка и наличие на всички функционални възможности, посочени в настоящия регламент. За да се спазят принципите за еднократност при свеждане на данните до минимум и за точност, държавите членки следва да може да интегрират повече цифрови платформи, **бази данни** или приложения, които да подпомагат единните информационни точки, когато е целесъобразно. Например цифровите платформи, **базите данни** или приложенията, поддържащи единните информационни точки за съществуващата физическа инфраструктура, могат да бъдат взаимосвързани или напълно или частично интегрирани с тези за планираните строежи и за издаването на разрешения. **За да се избегне дублирането и за да се осигури безпроблемна интеграция, държавите членки могат да извършват оценка на вече съществуващите цифрови инструменти на национално, регионално и местно равнище и при проектирането на единни информационни точки да се основават на най-добрите практики.**

- (61) За да гарантират ефективността на единните информационни точки, предвидени в настоящия регламент, държавите членки следва да осигурят адекватни ресурси, както и леснодостъпна подходяща информация за конкретен географски район. Информацията следва да бъде представена достатъчно подробно, за да се постигне максимална ефикасност с оглед на възложените задачи, включително в местния кадастър. В това отношение държавите членки могат да обмислят възможните полезни взаимодействия и икономии от мащаба с единичните звена за контакт по смисъла на член 6 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹³ и други планирани или съществуващи решения в областта на електронното управление с цел доразвиване на съществуващите структури и максимално увеличаване на ползите за ползвателите. По подобен начин единната цифрова платформа, създадена с Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета¹⁴, следва да бъде свързана с единните информационни точки.

¹³ Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 36).

¹⁴ Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1).

- (62) Разходите за създаването на единната национална цифрова входяща точка, единните информационни точки и цифровите инструменти, необходими за спазването на разпоредбите на настоящия регламент, могат да бъдат изцяло или частично допустими за финансова подкрепа по линия на фондовете на Съюза, като например: Европейския фонд за регионално развитие — специфична цел „По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и на регионалната свързаност на ИКТ“¹⁵; програма „Цифрова Европа“¹⁶ — специфична цел „Внедряване и използване по най-добрия начин на цифровия капацитет и оперативна съвместимост“; Механизма за възстановяване и устойчивост¹⁷ — по стълбовете „Цифрова трансформация“ и „Интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, включително икономическо сближаване, работни места, производителност, конкурентоспособност, научни изследвания, развитие и иновации, както и добре функциониращ вътрешен пазар със силни малки и средни предприятия“, при условието че те отговарят на определените в тях цели и критерии за допустимост.

¹⁵ Член 3, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 60).

¹⁶ Член 8 от Регламент (ЕС) 2021/694 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на програмата „Цифрова Европа“ и за отмяна на Решение (ЕС) 2015/2240 (ОВ L 166, 11.5.2021 г., стр. 1).

¹⁷ Член 3 от Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

(63) Ако по време на търговските преговори се стигне до несъгласие по техническите и търговските ред и условия за достъп до физическа инфраструктура или координиране на строежи, всяка от страните следва да може да се обърне към национален орган за уреждане на спорове за постановяване на решение, обвързващо и двете страни, за да бъдат избегнати необосновани откази за удовлетворяване на искането или налагането на неразумни условия. При определяне на цените за предоставяне на достъп до съществуваща физическа инфраструктура или на начина на поделяне на разходите за координирани строежи органът за уреждане на спорове следва да гарантира, че доставчикът на достъп и мрежовите оператори, планиращи строежи, разполагат със справедлива възможност да възстановят разходите, които са направили за предоставянето на достъп до своята физическа инфраструктура или за координирането на планираните строежи. При това следва да се вземат предвид съответните указания на Комисията *или насоки на ОЕПЕС*, всички конкретни национални условия, всички въведени тарифни структури и всички предходни коригиращи мерки, наложени от национален регулаторен орган. Органът за уреждане на спорове следва също така да отчита въздействието на поискания достъп или поисканото координиране на планираните строежи върху финансово-икономическия план на доставчика, предоставящ достъп, или на мрежовите оператори, планиращи строежи, включително направените или планираните от тях инвестиции, по-специално инвестициите във физическата инфраструктура, за която се отнася искането.

- (64) За да се избегнат забавяния при разполагането на мрежа, националният орган за уреждане на спорове следва да разрешава споровете своевременно и при всички случаи в четиримесечен срок от датата на получаване на искането за решаване на спора — в случай на спорове относно достъпа до съществуваща физическа инфраструктура, и в едномесечен срок, когато спорът се отнася до осигуряване на прозрачност по отношение на физическа инфраструктура, координиране на планирани строежи и осигуряване на прозрачност по отношение на планираните строежи. Възможно е извънредни обстоятелства, оправдаващи забавянето на уреждането на даден спор, да са извън контрола на органите за уреждане на спорове, като например недостатъчна информация или документация, необходима за вземането на решение, включително становища на други компетентни органи, с които трябва да се проведе консултация, или особената сложност на преписката.
- (65) В случай че възникнат спорове относно достъпа до физическа инфраструктура, планираните строежи или информацията за тях при разполагането на ММГК, органът за уреждане на спорове следва да има правомощието да решава такива спорове чрез обвързващо решение. При всички случаи решенията на този орган не следва да засягат възможността на всяка от страните да отнесе случая до съд или да използва предварителен или успореден на официалното уреждане на спора помирителен механизъм, който би могъл да бъде под формата на медиация или допълнителен кръг обсъждания. ***За да се гарантира прозрачност и предвидимост и да се укрепи осигуряването на спазването и доверието в механизмите за разрешаване на спорове, националните органи за уреждане на спорове следва да публикуват решенията си, като спазват принципите на поверителност и търговска тайна, а единните информационни точки следва да гарантират достъп до тези решения.***

- (66) *Разпоредбите на Директива 2014/61/ЕС по отношение на уреждането на спорове продължават да се прилагат при всяка процедура по уреждане на спорове, образувана съгласно същата директива.*
- (67) В съответствие с принципа на субсидиарност настоящият регламент следва да се прилага, без да се засяга възможността на държавите членки да възлагат регулаторни задачи на органите, които са най-подходящи за тяхното изпълнение, в съответствие с националната конституционна система за разпределяне на компетентността и правомощията, както и с изискванията, установени в настоящия регламент. За да се ограничи административната тежест, държавите членки следва да могат да определят съществуващ орган или да запазят компетентните органи, които вече са определени съгласно Директива (ЕС) 2014/61/ЕС. Информацията за задачите, възложени на компетентния орган или органи, следва да се осигурява чрез единна информационна точка и да се съобщава на Комисията, освен ако това не е вече направено съгласно Директива (ЕС) 2014/61/ЕС. Свободата на преценка, която държавите членки запазват по отношение на възлагането на функциите на единната информационна точка на повече от един компетентен орган, не следва да засяга способността им да изпълняват ефективно тези функции.
- (68) Определеният национален орган за уреждане на спорове и компетентният орган, изпълняващ функциите на единна информационна точка, следва да гарантират непристрастност, независимост и структурно разделение по отношение на засегнатите страни, да упражняват правомощията си непристрастно, прозрачно и своевременно и да разполагат с подходяща компетентност и ресурси.
- Националните органи за уреждане на спорове следва да упражняват независимо и обективно своите функции и не следва да търсят, нито да приемат указания от друг орган при вземането на решение по отнесените до тях спорове.*

- (69) Държавите членки следва да предвидят подходящи, ефективни, пропорционални и възпиращи санкции в случай на нарушение на настоящия регламент или на обвързващо решение, прието от компетентните органи, включително в случаите, когато мрежов оператор или орган от публичния сектор съзнателно или поради груба небрежност предоставя подвеждаща, погрешна или непълна информация чрез единната информационна точка.
- (70) Доколкото целите на настоящия регламент, насочени към улесняване на разполагането *в целия Съюз* на физическа инфраструктура, подходяща за *ММГК, по начин, насърчаващ вътрешния пазар*, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки поради трайно различните подходи, както и поради бавното и неефективно транспониране на Директива 2014/61/ЕС, а поради обхвата на разполагането на мрежите и необходимите инвестиции могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (71) *Настоящият регламент не засяга отговорността на държавите членки за защита на националната сигурност или правомощието им да гарантират други основни функции на държавата, по-специално по отношение на обществената сигурност, териториалната цялост и поддържането на законността и реда.*

- (72) Настоящият регламент е съобразен с основните права и съблюдава принципите, признати с Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално има за цел да гарантира пълното зачитане на правото на личен живот и на защита на търговската тайна, свободата на стопанска инициатива, правото на собственост и правото на ефективни правни средства за защита. Настоящият регламент трябва да се прилага в съответствие с тези права и принципи.
- (73) Настоящият регламент включва разпоредби, обхващащи всички регулирани области, спрямо които се прилага Директива 2014/61/ЕС, която следва съответно да бъде отменена. ***Предвид обаче забавеното прилагане на някои правила относно прозрачността, процедурите за издаване на разрешения, физическата инфраструктура в сградите и цифровизацията на единните информационни точки, някои правила, установени в Директива 2014/61/ЕС, следва да останат в сила, докато не започнат да се прилагат съответните правила на настоящия регламент. Например спрямо мрежовите оператори и органите от публичния сектор следва да продължи да се прилага предвиденото в член 4, параграфи 2 и 3 и параграф 4, първо изречение от Директива 2014/61/ЕС задължение за предоставяне на информация за съществуваща физическа инфраструктура чрез единна информационна точка, така че тя да може да бъде достъпна своевременно, докато не започнат да се прилагат съответните разпоредби на настоящия регламент.***

(74) Периодът от **18** месеца между **датите на** влизането в сила и началото на прилагането **на настоящия регламент** има за цел осигуряването на достатъчно време на държавите членки да гарантират, че националното им законодателство не съдържа пречки за еднаквото и ефективно прилагане на настоящия регламент. **Чрез дерогация от тази начална дата на прилагане, за да се осигури достатъчно време за държавите членки за изграждането на нови системи и прилагането на новите правила, въведени с настоящия регламент, някои правила за прозрачност по отношение на съществуваща физическа инфраструктура и планирани строежи, относно цифровизацията на единните информационни точки и тяхната роля по отношение на рационализирането на процедурите за издаване на разрешения, както и относно физическата инфраструктура в сградите следва да започнат да се прилагат на по-късен етап. Например задължението за оборудването на нови и основно ремонтирани сгради с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, и с окабеляване с оптични влакна в сградата следва да стане задължително 21 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент, а органите от публичния сектор следва да започнат да предоставят информация за съществуващата физическа инфраструктура чрез единната информационна точка в електронна форма 24 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент, докато същото задължение следва да продължи да се прилага спрямо мрежовите оператори, както вече се прилага в съответствие с Директива 2014/61/ЕС. Освен това, тъй като във връзка с разпоредбите за осигуряване на прозрачност относно минималната информация за планираните строежи, включително пространствено определяното местонахождение, е необходимо повече време, до 24 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент, за да може държавите членки да гарантират, че съответните единни информационни точки предлагат подходящите цифрови инструменти, съществуващите единни информационни точки ще продължат да се използват съгласно член 6, параграфи 1, 2 и 3 от Директива 2014/61/ЕО. Същото правило се прилага и за съответните изключения, определени в държавите членки съгласно член 6, параграф 5 от Директива 2014/61/ЕО.** Държавите членки трябва да отменят националните разпоредби, които се припокриват с настоящия регламент или му противоречат, до началната дата на прилагане на всяка разпоредба. По отношение на приемането на ново законодателство през този период, от член 4, параграф 3 ДЕС следва, че държавите членки имат задължението за лоялно сътрудничество да не предприемат действия, които биха били в противоречие с бъдещи правни норми на Съюза.

(75) *С Регламент (ЕС) 2018/1971 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸ и чрез изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета¹⁹ бяха въведени, inter alia, мерки за регулиране на цените на дребно за съобщителните услуги в рамките на ЕС. Мерките имаха за цел да се гарантира, че потребителите не се таксуват с прекомерни цени за междуличностни съобщителни услуги с номер, които се генерират в държавата членка, в която е установен националният доставчик на потребителя, и се терминират във фиксиран или мобилен номер в друга държава членка. В съответствие с принципа на пропорционалност мярката не надхвърля необходимото за постигането на тези цели. Мерките влязоха в сила на 15 май 2019 г. за срок от пет години до 14 май 2024 г. По-специално с Регламент (ЕС) 2018/1971 бяха въведени определенията за регулирани съобщителни услуги в рамките на ЕС и междуличностни съобщителни услуги с номер в Регламент (ЕС) 2015/2120, а Регламент (ЕС) 2015/2120 беше изменен, като бяха установени цените на дребно за съобщителни услуги в рамките на ЕС и беше предвидено тези цени на дребно да се прилагат до 14 май 2024 г.*

¹⁸ Регламент (ЕС) 2018/1971 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за създаване на Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) и на Агенция за подкрепа на ОЕРЕС (Службата на ОЕРЕС), за изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1211/2009 (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 1).

¹⁹ Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ L 310, 26.11.2015 г., стр. 1).

(76) *Таваните на цените на дребно, които влязоха в сила във всички държави членки на 15 май 2019 г., бяха определени на равнище, което позволи на доставчиците на обществено достъпни междуличностни съобщителни услуги с номер да възстановят разходите си, като по този начин се гарантира пропорционална намеса както на пазара на мобилните, така и на пазара на фиксираните съобщителни услуги. Освен това националните регулаторни органи бяха и все още са оправомощени да предоставят дерогация по искане на доставчик на обществено достъпни междуличностни съобщителни услуги с номер, в случай че те биха били значително по-засегнати от мерките, отколкото мнозинството други доставчици в Съюза.*

(77) *На 15 май 2023 г. Комисията публикува работен документ на службите на Комисията относно прилагането на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2018/1971 относно съобщенията в рамките на ЕС, заедно с доклад от проучване на Евробарометър относно международните съобщителни услуги в рамките на Съюза (наричан по-долу „докладът на Евробарометър от 2022 г.“). Комисията оцени въздействието на мерките въз основа на текущия мониторинг на прилагането на правилата и на допитване до заинтересованите страни, както и въз основа на становището на ОЕРЕС относно регулирането на съобщителните услуги в рамките на ЕС (наричано по-долу „становището на ОЕРЕС“). Както оценката на Комисията, така и резултатите от доклада на Евробарометър от 2022 г. показват, че правилата на Съюза са ефективни и пропорционални. Мерките са понижили значително цените на дребно на съобщенията в рамките на ЕС. Предвид данните, получени от становището на ОЕРЕС и доклада на Евробарометър от 2022 г., значителен брой потребители в повечето държави членки са се възползвали от мерките, а някои продължават да разчитат на традиционни средства като телефонни обаждания и текстови съобщения за съобщителни услуги в рамките на ЕС, като потребителите използват предимно телефона, въпреки че все повече имат достъп до междуличностни съобщителни услуги без номер за нуждите си от съобщителни услуги в рамките на ЕС. Такъв е случаят с гражданите на 55 години и над тази възраст.*

- (78) *Освен това таваните на цените на дребно не са довели до увеличаване на обема на съобщителните услуги в рамките на ЕС, нито изглежда да са оказали значително отрицателно въздействие върху доставчиците. След влизането в сила на мерките нито един доставчик на обществено достъпни междуличностни съобщителни услуги с номер не е поискал дерогация. Освен това резултатите от проучвателното допитване относно бъдещето на пазара на електронни съобщения и неговата инфраструктура, което приключи на 19 май 2023 г., потвърждава необходимостта от удължаване на срока на действие на съществуващите мерки.*
- (79) *Като се има предвид, че цените на едро за съобщителни услуги в рамките на ЕС не са регулирани и че липсва преглед на разходите за транзит, на този етап не може да се изключи, че тези цени на дребно ще се увеличат, ако мерките бъдат премахнати незабавно, а клиентите биха могли да бъдат изложени на много високи цени за съобщителни услуги в рамките на ЕС. Поради това с настоящия регламент се въвежда разпоредба за изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120 с цел удължаване на прилагането на член 5а, параграф 1 от посочения регламент.*

- (80) *Въпреки това, с оглед на целта за премахване на разликите в цените на дребно между тарифите, прилагани за съобщителни услуги в рамките на ЕС, и тарифите, приложими за национални гласови (фиксирани и мобилни) и текстови съобщителни услуги, считано от 1 януари 2025 г., доставчиците, които доброволно решат да не прилагат допълнителни такси за съобщителни услуги в рамките на ЕС, следва да бъдат освободени от прилагането на максималните цени на дребно, при спазване на политика за справедливо ползване, така че да се постигнат по-рано ползи от еднаквите цени на дребно за национални съобщителни услуги и съобщителни услуги в рамките на ЕС за потребителите. Политиката за справедливо ползване ще бъде определена в акт за изпълнение, който Комисията следва да приеме до 31 декември 2024 г. след консултация с ОЕПЕС.*
- (81) *Като втора стъпка, от 1 януари 2029 г. доставчиците не следва да налагат различни цени на дребно за национални съобщителни услуги и съобщителни услуги в рамките на ЕС за потребителите. Задължението на доставчиците да спазват тази мярка обаче зависи от приемането на редица гаранции за доставчиците по отношение на мерките за устойчивост, справедливо ползване и борба с измамите. Комисията следва да приеме такива гаранции чрез акт за изпълнение до 30 юни 2028 г.*
- (82) *Освен това пълното премахване на допълнителните такси на дребно за съобщителни услуги в рамките на ЕС, което започва на 1 януари 2029 г., трябва да бъде предшествано от преглед на правилата относно съобщителните услуги в рамките на ЕС, който Комисията следва да извърши до 30 юни 2027 г., след като се консултира с ОЕПЕС.*

- (83) *Като част от прегледа Комисията, със съдействието на ОЕПЕС, следва да оцени въздействието на новите мерки върху потребителите и доставчиците, като взема предвид и променящата се динамика на пазара. Оценката следва да включва развитието на разходите на едро, тенденцията при цените на дребно на съобщителните услуги в рамките на ЕС, промените в предпочитанията на потребителите, възможното въздействие върху националните пазари на предоставянето на междуличностни съобщителни услуги с номер, по-специално върху цените на дребно за потребителите, възможното въздействие на мерките върху приходите на доставчиците, степента на използване, наличието и конкурентоспособността на междуличностните съобщителни услуги без номер или всякакви други форми на съобщителните услуги в рамките на ЕС и промените в тарифните планове на съобщителните услуги в рамките на ЕС.*
- (84) *Оценката ще да бъде основата за приемането от Комисията до 30 юни 2028 г. на акт за изпълнение, в който се определят гаранциите за доставчиците по отношение на мерките за устойчивост, справедливо използване и борба с измамите. Тя би могла също така да послужи като основа за евентуално законодателно предложение на Комисията за изменение на мерките, ако е необходимо.*

- (85) *За целите на събирането на данни, наблюдението, прегледа и докладването относно въздействието на правилата върху съобщителните услуги в рамките на ЕС, Комисията, ОЕРЕС, националните регулаторни органи и, когато е приложимо, други съответни компетентни органи следва да третираат като поверителни всички търговски тайни и друга поверителна информация, споделяна от доставчиците. Защитата на поверителната информация обаче не следва да възпрепятства компетентните национални органи да обменят своевременно такава информация.*
- (86) *В съответствие с принципа на пропорционалност мерките, приложими за съобщителните услуги в рамките на ЕС, въведени с настоящия регламент, следва да бъдат ограничени във времето и срокът им на действие следва да изтече на 30 юни 2032 г. Това удължаване следва да позволи на Комисията да събира и проучва данни, които са от значение за оценката на въздействието на мерките, като същевременно се гарантира, че уязвимите потребители са защитени от потенциално прекомерни цени на съобщителните услуги в рамките на ЕС. Изтичането на срока на действие на мерките съвпада с датата на изтичане на срока на действие на Регламент (ЕС) 2022/612 на Европейския парламент и на Съвета²⁰.*
- (87) За да се даде възможност за незабавно прилагане на предвидените с настоящия регламент мерки, същият следва да влезе в сила на третия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

²⁰ Регламент (ЕС) 2022/612 на Европейския парламент и на Съвета от 6 април 2022 г. относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ L 115, 13.4.2022 г., стр. 1).

Член 1

Предмет и обхват

1. Настоящият регламент има за цел да улесни и насърчи разполагането на мрежи с много голям капацитет (ММГК) чрез насърчаване на съвместното използване на съществуващата физическа инфраструктура и чрез създаване на условия за по-ефективно разполагане на нова физическа инфраструктура, така че тези мрежи да могат да се разполагат по-бързо и на по-ниска цена.
2. Ако разпоредба на настоящия регламент е в противоречие с разпоредба на *Директиви 2002/77/ЕО*, (ЕС) 2018/1972 или *(ЕС) 2022/2555*, предимство има съответната разпоредба на посочените директиви.
3. ***С настоящия регламент се установяват минимални изисквания за постигане на целите, определени в параграф 1.*** Държавите членки могат да запазят или да въведат правила в съответствие с правото на Съюза, които ***са по-строги или*** по-подробни от **■** тези ***минимални изисквания***, когато мерките служат за насърчаване на съвместното използване на съществуващата физическа инфраструктура или благоприятстват по-ефективно разполагане на нова физическа инфраструктура.
4. Чрез дерогация от параграф 3 от настоящия член, държавите членки не запазват, нито въвеждат ***мерките, посочени в същия параграф, по отношение на член 3, параграф 5, първа алинея, букви а) — д), член 3, параграфи 7 и 10, член 4, параграф 7, член 5, параграф 2, втора алинея, член 5, параграф 5, член 6, параграф 2 и член 10, параграфи 7 и 8.***

5. ***Настоящият регламент не засяга отговорността на държавите членки за защита на националната сигурност и правомощието им да гарантират други основни функции на държавата, включително да осигуряват нейната териториална цялост и да поддържат законността и реда.***

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат определенията, предвидени в Директива (ЕС) 2018/1972, и по-специално определенията за „електронна съобщителна мрежа“, „мрежа с много голям капацитет“, „обществена електронна съобщителна мрежа“, „крайна точка на мрежата“, „прилежащи съоръжения“, „краен ползвател“, „сигурност на мрежи и услуги“, „достъп“ и „оператор“.

Прилагат се следните определения:

- 1) „мрежов оператор“ означава:
 - а) оператор по смисъла на определението в член 2, точка 29 от Директива (ЕС) 2018/1972;
 - б) предприятие, предоставящо физическа инфраструктура, предназначена да осигурява:
 - і) услуга за производство, пренос или разпределение на:
 - газ;
 - електричество, включително обществено осветление;

- отопление;
 - вода, включително отвеждане или пречистване на отпадъчни води и канализация, и дренажни системи;
- ii) транспортни услуги, включително железопътни линии, пътища, **включително градски пътища, тунели, пристанища и летища;**

2) **„публичноправна организация“ означава организация, която има всички изброени по-долу характеристики:**

- a) **създадена е с конкретната цел да задоволява нужди от обществен интерес, които нямат промишлен или търговски характер;**
- б) **има правосубектност;**
- в) **финансира се изцяло или в по-голямата си част от държавни, регионални или местни органи или от други публичноправни организации или е под управленския надзор от тези органи или организации; или има административен, управителен или надзорен орган, повечето от половината от членовете на който са назначени от държавни, регионални или местни органи или от други публичноправни организации;**

3) **„орган от публичния сектор“ означава държавен, регионален или местен орган, публичноправна организация или сдружение, съставено от един или повече такива органи или от една или повече такива публичноправни организации;**

- 4) „физическа инфраструктура“ означава:
- а) всеки елемент от мрежа, който е предназначен да приема други елементи от мрежа, без самият той да се превръща в активен елемент от мрежата, като например тръбопроводи, мачти, канали, инспекционни шахти, шахти, шкафове, антенни съоръжения, кули и стълбове, както и сгради, **включително покриви или части от фасади**, или подстъпи към сгради, и всички други активи, включително улични съоръжения, като например стълбове на улични лампи, улични табели, светофари, билбордове и **рамки на съоръжения за пътно таксуване**, както и автобусни и трамвайни спирки, метростанции и **железопътни** гари;
 - б) когато не са част от мрежа и са собственост или са под контрола на органи от публичния сектор: сгради, **включително покриви или части от фасади**, или подстъпи към сгради, и всички други активи, включително улични съоръжения, като например стълбове на улични лампи, улични табели, светофари, билбордове и **рамки на съоръжения за пътно таксуване**, както и автобусни и трамвайни спирки, метростанции и **железопътни** гари.
- Кабелите, включително тъмните оптични влакна, както и елементите от мрежи, използвани за снабдяване с вода, предназначена за консумация от човека, съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива (ЕС) 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета²¹, не съставляват физическа инфраструктура по смисъла на настоящия регламент;
- 5) „строеж“ означава резултатът от строителни или инженерни дейности в тяхната цялост, който сам по себе си е достатъчен, за да изпълнява определена икономическа или техническа функция, и съдържа един или повече елементи на физическата инфраструктура;

²¹ Директива (ЕС) 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека (ОВ L 435, 23.12.2020 г., стр. 1).

- 6) „физическа инфраструктура в сградата“ означава физическа инфраструктура или инсталации в местонахождението на крайния ползвател, включително елементи в режим на съсобственост, предназначени да приемат кабелни и/или безжични мрежи за достъп, когато тези мрежи за достъп са в състояние да предоставят електронни съобщителни услуги, както и да свързват точката за достъп в сградата с крайната точка на мрежата;
- 7) „окабеляване с оптични влакна в сградата“ означава влакнестооптични кабели в местонахождението на крайния ползвател, включително елементи в режим на съсобственост, предназначени да предоставят електронни съобщителни услуги и да свързват точката за достъп в сградата с крайната точка на мрежата;
- 8) „физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна“ означава физическа инфраструктура в сградата, предназначена да приема елементи за оптични влакна;
- 9) „дейности по основен ремонт“ означава ■ строеж ■ в местонахождението на крайния ползвател, включващ структурни изменения на цялата физическа инфраструктура в сградата или на значителна част от нея, за които **в съответствие с националното право** се изисква разрешение за строеж;
- 10) „разрешение“ означава изрично или мълчаливо решение или набор от решения, взети едновременно или последователно от един или повече компетентни органи, **които се изискват съгласно националното право**, за да може дадено предприятие да извърши необходимите строително-монтажни дейности или строежи за разполагане на елементи на **ММГК**;

- 11) „точка за достъп“ означава физическа точка, разположена във или извън сградата, до която имат достъп едно или повече **предприятия, които предоставят или които имат** право да предоставят обществени електронни съобщителни мрежи, и чрез която се осигурява връзка с физическата инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна;
- 12) **„права на преминаване“ означава правата, посочени в член 43, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/1972, предоставени на оператор за изграждане на съоръжения върху, над или под публична или частна собственост за разполагане на ММГК и прилежащи съоръжения.**

Член 3

Достъп до съществуваща физическа инфраструктура

1. **Мрежовите оператори и** органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, **удовлетворяват при писмено искане от страна на оператор** всички разумни искания за достъп до тази физическа инфраструктура - при справедливи и разумни условия, включително по отношение на цената - с оглед разполагането на елементи на **ММГК** или прилежащи съоръжения. Органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, изпълняват всички разумни такива искания също така при недискриминационни условия. В писмените искания се посочват елементите на физическата инфраструктура, за които се иска достъп, включително конкретните срокове. **Държавите членки могат да предвидят подробни изисквания относно административните аспекти на исканията.**

2. По искане на оператор юридическите лица, които извършват дейност предимно като наематели на земя или като титуляри на права, различни от права на собственост, върху земя, върху която се планира да бъдат инсталирани или са инсталирани съоръжения с цел разполагане на елементи на ММГК, или които управляват договори за аренда на такава земя от името на собствениците на земята, и операторите договарят достъпа до такава земя добросъвестно, включително на цена, която, когато е подходящо, отразява пазарните условия, в съответствие с националното договорно право.

Операторите и юридическите лица, посочени в първа алинея от настоящия параграф, информират националния регулаторен орган за сключването на споразумения, постигнати в съответствие с първа алинея, включително за договорената цена.

Държавите членки могат да дават насоки относно реда и условията, включително по отношение на цената, за да улеснят сключването на такива споразумения.

3. Държавите членки могат да предвидят *собствениците на частни търговски сгради, които не са част от мрежа, притежавана или контролирана от оператор на мрежа, да отговарят, при писмено искане на оператор, на разумни искания за достъп до тези сгради, включително техните покриви, с оглед монтиране на елементи от ММГК или прилежащи съоръжения при справедливи и разумни условия и на цена, която отразява пазарните условия. Преди да бъде отправено такова искане от търсеция достъп, трябва да бъдат изпълнени всички посочени по-долу условия:*

- а) сградата да се намира в селски или отдалечен район, както е определен от държавите членки;*

- б) да няма ММГК от същия вид — фиксирана или мобилна — като тази, която търсецията достъп възнамерява да разположи, в района, за който е подадено искането за достъп, и да няма план за разполагане на такава мрежа в съответствие със събраната чрез единната информационна точка информация към датата на искането,*
- в) в района, за който е отправено искането за достъп, да няма съществуваща физическа инфраструктура, която да е притежавана или контролирана от мрежови оператори или органи от публичния сектор и да е технически подходяща за приемане на елементи от ММГК.*

Държавите членки могат да изготвят списък на категориите търговски сгради, които могат да бъдат освободени от задължението да изпълняват такива искания за достъп по причини, свързани с обществената сигурност, отбраната, безопасността и здравето. Този списък и критериите, прилагани за определянето на категориите, се публикуват чрез единната информационна точка.

4. При определяне на справедливите и разумни условия за предоставяне на достъп, *включително на цените, както и за избягването на прекомерни цени*, мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, *когато е приложимо*, вземат предвид *най-малко* следното:

- а) съществуващи договори и търговски условия, както и условия, договорени между операторите, търсеци достъп, и мрежовите оператори или органите от публичния сектор, предоставящи достъп до физическа инфраструктура;*

- б) необходимостта да се гарантира, че доставчикът на достъп разполага със справедлива възможност да възстанови разходите, които прави за предоставянето на достъп до своята физическа инфраструктура, като се вземат предвид конкретните национални условия, **моделите на стопанска дейност** и всички тарифни структури, въведени за осигуряване на справедлива възможност за възстановяване на разходите; за електронните съобщителни мрежи се вземат предвид и всички коригиращи мерки, наложени от национален регулаторен орган;
- в) **всички допълнителни разходи за поддръжка и адаптиране, произтичащи от осигуряването на достъп до съответната физическа инфраструктура;**
- г) въздействието на поискания достъп върху финансово-икономическия план на доставчика на достъп, включително инвестициите във физическата инфраструктура, до която е поискан достъп;
- д) в конкретния случай на достъп до физическа инфраструктура на операторите, **приложимите насоки съгласно параграф 13, и по-специално:**
- i) икономическата жизнеспособност на тези инвестиции предвид техния рисков профил;**
 - ii) необходимостта от справедлива възвръщаемост на инвестициите и от график във връзка с това;**
 - iii) въздействието на предоставения достъп върху конкуренцията надолу по веригата и съответно — върху цените и възвръщаемостта на инвестициите;**

- iv) всички видове амортизация на активите на мрежата в момента на подаване на искането за достъп;*
- v) икономическата обосновка в подкрепа на инвестициите към момента, в който са направени, по-специално на инвестициите във физическата инфраструктура, използвана за осигуряване на свързаност; както и*
- vi) предложените преди това възможности на търсеещия достъп за съвместни инвестиции при разполагането на физическата инфраструктура, по-специално съгласно член 76 от Директива (ЕС) 2018/1972, или за съвместно разполагане на тази инфраструктура;*
- e) когато се разглежда необходимостта на операторите от справедлива възвръщаемост на инвестициите, която да отразява съответните пазарни условия, техните различни модели на стопанска дейност, по-специално в случая на предприятия, които предоставят предимно прилежащи съоръжения и предлагат физически достъп на повече от едно предприятие, което предоставя или има разрешение да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи.*

5. Мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, могат да откажат достъп до конкретна физическа инфраструктура **на** едно или повече от следните **основания**:

- a) физическата инфраструктура, до която е поискан достъп, не е технически подходяща за приемане на някой от елементите на **ММГК**, посочени в параграф **I**;

- б) липса на пространство за разполагане на елементите на **ММГК** или прилежащите съоръжения по параграф **I**, включително след като се вземе предвид бъдещата необходимост от пространство за доставчика на достъп, която е доказана по задоволителен начин, **например в обществено достъпни инвестиционни планове или чрез последователно прилаган процент за капацитета, запазен за бъдещи нужди, спрямо целия капацитет на физическата инфраструктура;**
- в) наличието на **обосновани причини, свързани с безопасността, националната сигурност** и общественото здраве **■** ;
- г) **наличието на надлежно обосновани причини, свързани с** целостта и сигурността на всяка мрежа, особено на критична национална инфраструктура;
- д) **наличието на надлежно обоснован** риск от възникване на сериозни смущения в работата на планираните електронни съобщителни услуги в резултат от предоставянето на други услуги чрез същата физическа инфраструктура;
- е) наличието на други жизнеспособни средства за **пасивен** физически достъп на едро до електронни съобщителни мрежи, **подходящи за предоставяне на ММГК и предлагани при справедливи и разумни условия, които се предоставят от един и същ мрежов оператор или, в конкретния случай на селски или отдалечени райони, където дадена мрежа се предоставя само на едро и е притежавана или контролирана от органи от публичния сектор, които се предоставят от оператора на такава мрежа.**

6. *Държавите членки могат да предвидят, че мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура, могат да отказват достъп до конкретна физическа инфраструктура, когато са налични надеждни други средства за недискриминационен открит достъп на едро до ММКГ, предоставени от същия мрежов оператор или от същия публичен орган, при условие че са изпълнени следните две условия:*

- а) такива други средства за достъп на едро се предлагат при справедливи и разумни условия, включително по отношение на цената;*
- б) проектът за разполагане на подалия искането оператор е насочен към същия район на покритие и няма друга оптична мрежа, свързваща помещенията на крайния ползвател, обслужваща района на покритие.*

Настоящият параграф се прилага само за държавите членки, в които такава или равностойна възможност за отказ се прилага към... [датата на влизане в сила на настоящия регламент] съгласно националното право, което е в съответствие с правото на Съюза.

7. В случай на отказ за предоставяне на достъп *съгласно параграфи 5 и 6*, мрежовият оператор или органът от публичния сектор, който притежава или контролира физическата инфраструктура, съобщава писмено на търсеция достъп конкретните и подробни причини за този отказ *в срок от един месец*, считано от датата на получаване на пълното искане за достъп, *освен за национална критична инфраструктура, както е определена в националното право, за която не се изисква съобщението за отказ до търсеция достъп да съдържа конкретни и подробни причини.*

8. Държавите членки могат да създадат **или да определят** орган, който да координира исканията за достъп до физическа инфраструктура, която е собственост или е под контрола на органи от публичния сектор, да предоставя правни и технически съвети чрез договаряне на условията за достъп и да улеснява предоставянето на информация чрез единната информационна точка, посочена в член 12.
9. Спрямо физическата инфраструктура, спрямо която вече се прилагат задължения за достъп, наложени от националните регулаторни органи съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, или произтичащи от прилагането на правилата на Съюза за държавна помощ, не се прилагат задълженията, посочени в параграфи **1, 4 и 5**, докато тези задължения за достъп са в сила.
10. Органите от публичния сектор, които притежават или контролират **физическа инфраструктура** или определени категории **физическа инфраструктура**, не могат да прилагат параграфи 1, 4 и 5 по отношение на тази **физическа инфраструктура** или категории **физическа инфраструктура** поради архитектурна, историческа, религиозна или **екологична стойност** или от съображения, свързани с обществената сигурност, **отбраната**, безопасността и здравеопазването. Държавите членки **или, когато е подходящо, регионалните и местните органи** определят такава **физическа инфраструктура** или категории **физическа инфраструктура** на своя територия въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини. **Списъкът на категориите физическа инфраструктура и критериите, прилагани за тяхното определяне**, се осигуряват чрез единната информационна точка.

11. Операторите имат правото да предлагат достъп до физическата си инфраструктура за целите на разполагането на мрежи, различни от електронни съобщителни мрежи, или прилежащи съоръжения.
12. **Без да се засяга параграф 3**, настоящият член не засяга правото на собственост на собственика на физическата инфраструктура, когато мрежовият оператор или органът от публичния сектор не е собственик, както и правото на собственост на други трети лица, като например собствениците на земя и на друга частна собственост **или, когато е приложимо, правата на наемателите**.
13. Комисията, в тясно сътрудничество с ОЕРЕС, може да даде насоки за прилагането на настоящия член, след като се консултира със заинтересованите страни, националните органи за уреждане на спорове и други компетентни органи или агенции на Съюза в съответните сектори, в зависимост от случая, **и след като вземе предвид трайно установените принципи и различното положение в отделните държави членки**.

Член 4

Прозрачност по отношение на физическата инфраструктура

1. За да може да поиска достъп до физическа инфраструктура в съответствие с член 3, всеки оператор има право при поискване да получи достъп до следната минимална информация относно съществуващата физическа инфраструктура в електронен формат чрез единната информационна точка:
 - а) геореферирано местоположение и трасе;

- б) вид на инфраструктурата и текущото ѝ използване;
- в) звено за контакт.

Достъпът до такава минимална информация се осигурява **■** при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия и при всички случаи не по-късно от **10 работни дни** след датата на подаване на искането за достъп до информация. **В определени надлежно обосновани случаи този срок може да бъде удължен еднократно с пет работни дни. Операторите, които искат достъп, се уведомяват за всяко удължаване на срока чрез единната информационна точка.**

Всеки оператор, който иска достъп до информация съгласно настоящия член, посочва географския район, в който планира да разположи елементи на **ММГК** или прилежащи съоръжения.

Достъпът до минималната информация може да бъде ограничен **или отказан**, при условие че това е необходимо, за да се гарантира сигурността на определени сгради, които са собственост или са под контрола на органи от публичния сектор, сигурността на мрежите и тяхната цялост, националната сигурност, **сигурността на националната критична инфраструктура**, общественото здраве или безопасност, или по съображения за поверителност или опазване на оперативни и търговски тайни.

2. **В допълнение към минималната информация, посочена в параграф 1, първа алинея, държавите членки могат да изискват информация относно съществуващата физическа инфраструктура, като например информация за степента на заетост на физическата инфраструктура.**

3. Мрежовите оператори и органите от публичния сектор предоставят **най-малко** минималната информация, посочена в параграф 1, **и когато е приложимо, допълнителната информация, посочена в параграф 2, чрез** единната информационна точка и в електронен формат, и своевременно актуализират тази информация. **В случай че мрежовите оператори или органите от публичния сектор не спазват задължението, посочено в настоящия параграф, компетентните органи могат да изискат липсващата информация, посочена в параграф 1, да бъде предоставена в електронен формат чрез единна информационна точка в срок от 10 работни дни от датата на получаване на искането, без да се засяга възможността държавите членки да налагат санкции на мрежовите оператори и органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, за неизпълнение на това задължение.**
4. **За преходен период с възможно най-кратък срок и не по-дълъг от 12 месеца държавите членки могат да освободят общини с по-малко от 3500 жители от задължението, предвидено в параграф 3. Държавите членки изготвят пътна карта със срокове за предоставяне на минималната информация, посочена в параграф 1, чрез единната информационна точка в електронен формат. Тези изключения и пътната карта се публикуват чрез единната информационна точка. През този преходен период съответните общини гарантират, че наличната информация е достъпна за операторите.**

5. Мрежовите оператори и органите от публичния сектор изпълняват разумните искания за огледи на място на конкретни елементи на тяхната физическа инфраструктура при конкретно **писмено** искане на оператор. В тези искания се посочват елементите на физическата инфраструктура, до която се отнасят с цел разполагането на елементи на **ММГК** или прилежащи съоръжения. Огледи на място на посочените елементи на физическата инфраструктура се допускат при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия в срок от един месец, считано от датата на получаване на искането, при спазване на ограниченията, посочени в параграф 1, четвърта алинея. **Държавите членки могат да предвидят подробни изисквания относно административните аспекти на исканията.**
6. **Държавите членки могат да определят, въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини,** националната критична инфраструктура по смисъла на националното право **или части от нея, спрямо които не се прилагат задълженията, предвидени в параграфи 1, 3 и 5.**
7. Параграфи 1, 3 и 5 не се прилагат, когато:
- а) физическата инфраструктура не е технически пригодна за разполагане на **ММГК** или прилежащи съоръжения;

- б) задължението за предоставяне на информация за някои съществуващи **видове** физическа инфраструктура съгласно параграф 1, първа алинея би било непропорционално предвид анализа на разходите и ползите, извършен от държавите членки ■ след консултации със заинтересованите страни; **или**
- в) спрямо **физическата инфраструктура не се прилагат задължения за достъп в съответствие с член 3, параграф 10.**

Обосновката, критериите и условията за прилагане на всички такива изключения се публикуват чрез единната информационна точка и се съобщават на Комисията.

8. Операторите, които получават достъп до информация съгласно настоящия член, предприемат подходящи мерки за осигуряване на зачитането на поверителността и опазването на оперативните и търговските тайни. **За тази цел те запазват информацията поверителна и я използват само за целите на разполагането на своите мрежи.**

Член 5

Координиране на строежи

1. **Органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, и мрежовите оператори** имат право да договарят с оператори споразумения за координиране на строежи, включително за пропорционално разпределяне на разходите, с оглед на разполагането на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения.

2. **Органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, и** мрежовите **оператори**, които изпълняват или планират да изпълнят пряко или непряко строежи, които са изцяло или частично финансирани с публични средства, изпълняват, при прозрачни и недискриминационни условия, всяко разумно писмено искане за координиране на такива строежи, подадено от оператори с оглед на разполагането на елементи на **ММГК или прилежащи съоръжения. Държавите членки могат да предвидят подробни изисквания относно административните аспекти на исканията.**

Исканията за координиране на строежи се изпълняват, ако са изпълнени всички посочени по-долу условия:

- а) координирането на строежите не води до невъзстановими допълнителни разходи, включително разходи, причинени от допълнителни забавяния, за мрежовия оператор **или органа от публичния сектор, притежаващ или контролиращ физическата инфраструктура**, който първоначално е планирал строежите, без да се засяга възможността заинтересованите страни да се споразумеят за пропорционално разпределяне на разходите;
- б) мрежовият оператор **или органът от публичния сектор, притежаващ или контролиращ физическата инфраструктура**, който първоначално е планирал строежа, продължава да контролира координирането на строително-монтажните работи;
- в) искането е подадено във възможно най-кратък срок, а когато е необходимо разрешение — най-малко **един** месец преди представяне на окончателния проект на органите, издаващи разрешения.

3. *Когато исканията за координиране на строежи са отправени от предприятие, което предоставя или има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, до предприятие, притежавано или контролирано от органи от публичния сектор и което предоставя или има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, държавите членки могат да предвидят възможност такива искания да не се считат за разумни, в случай че строежите допринасят за разполагането на ММГК, при условие че тези ММГК са разположени в селски или отдалечени райони и са притежавани или контролирани от органи от публичния сектор и се експлоатират само на едро.*
4. Може да се счита, че искане за координиране на строежи, подадено от предприятие, *което предоставя или* има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, до предприятие, *което предоставя или* има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, *не е разумно*, когато са изпълнени и двете посочени по-долу условия:
- а) искането се отнася до район, във връзка с който е налице някое от следните обстоятелства:
- i) прогноза за покритието на ширококоловите мрежи, включително *ММГК*, съгласно член 22, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/1972;
 - ii) покана за деклариране на намерение за разполагане на *ММГК* съгласно член 22, параграф 3 от Директива (ЕС) 2018/1972;
 - iii) обществена консултация относно прилагането на правилата на Съюза за държавна помощ;

- б) предприятието, подало искането, не е изразило намерението си да разположи **ММГК** в района по буква а) в нито една от посочените в същата буква най-скорошни процедури през периода, през който е подадено искането за координиране. ■

Ако бъде сметено, че искането за координиране не е разумно въз основа на първа **алинея**, предприятието, което предоставя или има право да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, **което е отказало** координиране на строежите, разполага физическа инфраструктура с достатъчен капацитет, за да поеме евентуални бъдещи разумни нужди от достъп на трети лица.

5. **Държавите членки могат да определят въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини, видовете** строежи, **считани за** ограничени по обхват, като стойност, размер или продължителност, **или свързани с** национална критична инфраструктура, **които биха могли да бъдат освободени от задължението за координиране на строежи в съответствие с параграф 2. Обосновката, критериите и условията за прилагане на изключения за такива видове** строежи **се публикуват чрез единната информационна точка.**

Държавите членки могат да решат, че органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, и мрежовите оператори не прилагат параграфи 2 и 4 за видове строежи, които са свързани с национална критична инфраструктура или по съображения, свързани с националната сигурност, определени от държавите членки съгласно първа алинея от настоящия параграф.

Органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, и мрежовите оператори могат да решат да не прилагат параграфи 2 и 4 за видове строежи, които са определени от държавите членки като ограничени по обхват съгласно първа алинея от настоящия параграф.

6. *До ... [18 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент], след консултация със заинтересованите страни, националните органи за уреждане на спорове и други компетентни органи и агенции на Съюза в съответните сектори, когато е приложимо, и като взема предвид трайно установените принципи и конкретното положение във всяка държава членка, ОЕПЕС, в тясно сътрудничество с Комисията, дава насоки относно прилагането на настоящия член, по-специално по отношение на:*

- а) пропорционалното разпределение на разходите, свързани с координирането на строежите, съгласно параграф 1;*
- б) критериите, които органите за уреждане на спорове следва да спазват при разрешаването на спорове, попадащи в обхвата на настоящия член; и*
- в) критериите за осигуряване на достатъчен капацитет за посрещане на предвидими бъдещи разумни нужди, ако координирането на строежи бъде отказано съгласно параграф 4.*

Член 6

Прозрачност относно планираните строежи

1. За да е възможно договарянето на споразумения за координирането на строежи по член 5, всеки мрежов оператор и *орган от публичния сектор, който притежава или контролира физическата инфраструктура*, предоставя в електронен формат чрез единната информационна точка следната минимална информация:

- а) геореферираното местоположение и вида на дейностите;*
- б) елементите на съответната физическа инфраструктура;*

- в) планираната дата на започване на дейностите и тяхната продължителност;
- г) планираната дата за представяне на окончателния проект на компетентните органи за издаване на разрешения, когато е приложимо;
- д) звено за контакт.

Мрежовият оператор **и органът от публичния сектор, който притежава или контролира физическата инфраструктура, гарантират, че** информацията, посочена в първа алинея за планирани строежи, свързани с тяхната физическа инфраструктура, **е вярна, актуална и се предоставя своевременно, чрез единната информационна точка**, веднага щом информацията стане налична за мрежовия оператор **във връзка с неговите строежи, планирани през следващите шест месеца**, и при всички случаи и когато е предвидено издаване на разрешение, не по-късно от **два** месеца преди първото подаване на заявлението за издаване на разрешение до компетентните органи.

Операторите имат право на достъп до минималната информация, посочена в първа алинея, в електронен формат, при обосновано искане, чрез единната информационна точка, като се посочва зоната, в която подалият искането оператор възнамерява да разположи елементи на **ММГК** или прилежащи съоръжения. Исканата информация се предоставя в срок от **10 работни дни**, считано от датата на получаване на искането за достъп до информация, при пропорционални, недискриминационни и прозрачни условия. **В надлежно обосновани случаи този срок може да бъде удължен еднократно с пет работни дни.** Достъпът до минималната информация може да бъде ограничен **или отказан** само доколкото е необходимо за гарантиране на сигурността на мрежите и тяхната цялост, националната сигурност, **сигурността на критичната инфраструктура**, общественото здраве или безопасност, поверителността или по съображения, свързани с опазването на оперативни и търговски тайни.

2. *Държавите членки могат да определят, въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини, видовете строежи, които биха се считали за ограничени по обхват, като стойност, размер или продължителност, или свързани с национална критична инфраструктура, както и извънредните ситуации или съображенията, свързани с националната сигурност, които биха оправдали спрямо тях да не се прилага задължението за предоставяне на минимална информация съгласно параграф 1. Обосновката, критериите и условията за прилагане на изключения за такива видове строежи се публикуват чрез единната информационна точка.*

Държавите членки могат да решат, че органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическата инфраструктура, и мрежовите оператори не прилагат параграф 1 по отношение на видовете строежи, които са свързани с национална критична инфраструктура, или по съображения, свързани с националната сигурност, определени от държавите членки съгласно първа алинея от настоящия параграф.

Органите от публичния сектор, които притежават или контролират физическа инфраструктура, и мрежовите оператори могат да решат да не прилагат параграф 1 за информацията относно видовете строежи, които са ограничени по обхват, както и по съображения, свързани с извънредни ситуации, определени от държавите членки съгласно първа алинея на настоящия параграф.

Член 7

Процедура за издаване на разрешения и предоставяне на права на преминаване

1. Компетентните органи не ограничават неоснователно, **нищо възпрепятстват** разполагането на елементи на **ММГК** или прилежащите съоръжения. Държавите членки **полагат всички възможни усилия, за да улеснят** съгласуването на всички правила, уреждащи условията и процедурите, приложими за издаване на разрешения **и** за предоставяне на права на преминаване, необходими за разполагането на елементи на **ММГК** или прилежащи съоръжения, в рамките на националната територия.

2. Компетентните органи предоставят чрез единната информационна точка в електронен формат цялата информация за условията и процедурите, приложими за издаване на разрешения **и** за предоставяне на права на преминаване, **които се предоставят чрез административни процедури**, включително всякаква информация за изключенията по отношение на някои или всички разрешения или права на преминаване, изисквани съгласно правото на Съюза или националното право, **и начините за подаване на заявления в електронен формат и за получаване на информация за статуса на заявлението.**
3. Всеки оператор има право да подава чрез единната информационна точка в електронен формат заявления за издаване на **всички необходими** разрешения **или за подновяването им**, или за предоставяне на права на преминаване и да получава информация за статуса на своето заявление. **Държавите членки могат да установят подробни процедури за получаване на такава информация.**
4. Компетентните органи **могат** да отхвърлят в срок от 15 работни дни от получаването им заявленията за разрешения, включително за предоставяне на права на преминаване, за които минималната информация не е била предоставена чрез единната информационна точка съгласно член 6, параграф 1, първа алинея от оператора, който подава заявление за посоченото разрешение.

5. Компетентните органи издават или отказват издаването на разрешения, различни от свързани с права на преминаване, в срок от 4 месеца, считано от датата на получаване на пълно заявление за издаване на разрешение.

Компетентните органи преценяват пълнотата на заявлението за издаване на разрешение или за предоставяне на права на преминаване в срок от **20 работни** дни от получаване на заявлението. Компетентните органи **приканват** заявителя да предостави липсващата информация в рамките на този срок. **Констатацията на компетентния орган, че заявлението за издаване на разрешение е пълно, не води до спиране или прекъсване на общия четиримесечен срок за разглеждане на заявлението за издаване на разрешение, който започва да тече от датата на получаване на пълното заявление.**

Първа и втора **алинея** не засягат други особени срокове или задължения, предвидени с цел правилното провеждане на процедурата, които са приложими към процедурата за издаване на разрешение, включително производствата по обжалване, в съответствие с правото на Съюза или националното право в съответствие с правото на Съюза **и без да се засягат правилата, които предоставят на заявителя допълнителни права или имат за цел да осигурят възможно най-бързото издаване на разрешения.**

Държавите членки определят и публикуват предварително чрез единната информационна точка основанията, на които компетентният орган може, в изключителни и надлежно обосновани случаи, като действа по собствена инициатива, да удължи сроковете, посочени в първа алинея от настоящия параграф и в параграф 6.

Всяко удължаване на срока е възможно най-кратко **и не надвишава четири месеца, освен когато това е необходимо, за да бъдат спазени други особени срокове или задължения, предвидени с цел правилното провеждане на процедурата, които са приложими към процедурата за издаване на разрешение, включително в случай на производства по обжалване, в съответствие с правото на Съюза или националното право в съответствие с правото на Съюза.**

Не може да се иска удължаване с цел получаване на липсваща информация, която компетентният орган не е поискал от заявителя съгласно втора алинея.

Всеки отказ за издаване на разрешение или за предоставяне на право на преминаване се **обосновава** надлежно въз основа на обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални критерии.

6. Чрез дерогация от член 43, параграф 1, буква а) от Директива (ЕС) 2018/1972, когато за разполагането на елементи на **ММГК** или прилежащи съоръжения освен разрешенията се изискват и права на преминаване **върху**, над или под публична **или, когато е приложимо, частна собственост, с предварителното разрешение на собственика или в съответствие с националното право, освен в случаи на отчуждаване**, компетентните органи предоставят такива права на преминаване в рамките на **четиримесечния срок или на срока, определен в националното право, от датата на получаване на пълното** заявление, **като се прилага по-краткият срок.**

7. **Компетентните органи могат да подновят разрешението, издадено на оператор за строежи, необходими за разполагането на елементи от ММГК или прилежащи съоръжения, когато по обективно обосновани причини строежите не са могли да започнат или да приключат преди изтичането на срока на валидност на разрешението. Разрешението се подновява без допълнителни процедурни изисквания за операторите.**
8. **Държавите членки могат, наред с другото, да изискват разрешения за разполагане на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения върху сгради или обекти с архитектурна, историческа, религиозна или екологична стойност, които са защитени в съответствие с националното право или, когато е необходимо, от съображения за обществена безопасност, сигурност на критичната инфраструктура или по екологични причини.**
9. За разрешенията, различни от правата на преминаване, които се изискват за разполагане на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения, не се налагат такси, които надвишават административните разходи, както е предвидено, *mutatis mutandis*, в член 16 от Директива (ЕС) 2018/1972.
10. **Комисията наблюдава прилагането на настоящия член в държавите членки. За тази цел на всеки три години държавите членки докладват на Комисията за ситуацията във връзка с прилагането на настоящия член и за това дали са изпълнени предвидените в него условия.**
11. **Процедурата, установена в настоящия член, се прилага, без да се засяга член 57 от Директива (ЕС) 2018/1972.**
12. Настоящият член не засяга възможността на държавите членки да въведат допълнителни разпоредби за компетентните органи с цел ускоряване на процедурата за издаване на разрешения.

Член 8

Липса на решение по заявление за издаване на разрешение

1. При липса на **решение** от страна на компетентния орган в рамките на **приложимия** срок, посочен в **член 7, параграф 5, разрешението се счита за издадено след изтичането на този срок.**

Първа алинея се прилага, при условие че процедурата за издаване на разрешение не се отнася до права на преминаване. При поискване операторът или всяко засегнато лице има право да получи писмено потвърждение от компетентния орган, че когато е приложимо, разрешението е било дадено мълчаливо.

Държавите членки гарантират, че всяко засегнато трето лице има право да встъпи в административната процедура и да оспори решението, с което се издава разрешение.

2. *Държавите членки могат да предвидят дерогация от параграф 1 от настоящия член, когато за съответната процедура за издаване на разрешение е налице най-малко едно от посочените под-долу средства за правна защита:*

- а) операторът, който е претърпял вреди в резултат на неспазване от страна на компетентния орган на приложимия срок, определен в съответствие с член 7, параграф 5, има право да поиска обезщетение за вреди, в съответствие с националното право;*
- б) операторът може да отнесе случая до съд или до надзорен орган.*

3. *При дерогация съгласно параграф 2 от настоящия член съответната държава членка гарантира, че след изтичането на срока, определен в съответствие с член 7, параграф 5, и без да се засяга правото на оператора незабавно да потърси правна защита в съответствие с параграф 2 от настоящия член, компетентният орган или всеки друг орган, определен от тази държава членка, без ненужно забавяне отправя покана до заявителя, по искане на оператора или по собствена инициатива, за среща с цел да улесни приемането на решение по заявлението за издаване на разрешение. Компетентният орган свиква срещата не по-късно от два месеца след подаването на искането. Без ненужно забавяне след срещата компетентният орган предоставя писмен протокол от обсъждането, който включва становищата на засегнатите лица и указва на оператора датата, на която трябва да бъде взето решение по заявлението за издаване на разрешение.*

Член 9

Освобождаване във връзка с процедурите за издаване на разрешение

1. *Спрямо строежи, които се състоят от някое от посочените по-долу елементи, не се прилага процедура за издаване на разрешение по смисъла на член 7, освен когато такова разрешение се изисква в съответствие с други правни актове на Съюза:*
- a) *дейности по ремонт и поддръжка, които са ограничени по обхват, като стойност, размер, въздействие или продължителност;*
 - b) *ограничени технически подобрения на съществуващи строително-монтажни работи или инсталации, които са с ограничено въздействие; или*
 - v) *строежи от малък мащаб, които са ограничени по обхват, като стойност, размер, въздействие или продължителност, изисквани за разполагането на ММГК.*

2. *Въз основа на надлежно обосновани и пропорционални причини държавите членки определят видовете строежи, за които се прилага параграф 1. Информацията за такива видове строежи се публикува чрез единната информационна точка.*
3. *Чрез дерогация от параграф 1 и при спазване на процедурата, установена в параграф 2, компетентните органи могат да изискват разрешения за разполагането на елементи на ММГК или прилежащи съоръжения в посочените по-долу случаи:*
- а) върху физическа инфраструктура или определени категории физическа инфраструктура, защитени по причини, свързани с архитектурна, историческа, религиозна или екологична стойност, или защитени на друго основание в съответствие с националното право; или*
 - б) когато е необходимо по причини, свързани с обществената сигурност, отбраната, безопасността, причини, свързани с околната среда или общественото здраве, или за да се защити сигурността на критична инфраструктура.*
4. *Държавите членки могат да изискват от операторите, които планират да извършат строежи, попадащи в обхвата на настоящия член, преди началото на строително-монтажните работи да уведомят компетентните органи за намерението си да започнат строежа.*
- Това уведомление не надхвърля декларация от страна на оператора за намерението му да започне строеж и предоставяне на минималната информация, която е необходима, за да могат компетентните органи да преценят дали тези строително-монтажни работи попадат в обхвата на дерогацията, предвидена в параграф 3. Тази минимална информация включва най-малко датата, на която се очаква да започне строително-монтажните, тяхната продължителност, данните за контакт на лицето, отговарящо за извършването на строително-монтажните работи, и района, засегнат от тях.*

Член 10

Физическа инфраструктура и окабеляване с оптични влакна в сградата

1. **Всички новопостроени сгради и сгради, по които се извършват дейности по основен ремонт**, включително елементи в режим на съсобственост, за които са подадени заявления за издаване на разрешение за строеж след ... [21 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент], се оборудват с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, **и окабеляване с оптични влакна в сградата, включително връзки до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва с обществената мрежа.**
2. Всички новопостроени многофамилни жилищни сгради или многофамилни жилищни сгради, по които се извършват дейности по основен ремонт, за които са подадени заявления за издаване на разрешения за строеж след ... [21 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент], се оборудват с точка за достъп.
3. **До ... [21 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент], всички сгради**, включително елементи в режим на съсобственост, по които се извършват дейности по основен ремонт съгласно определението в член 2, точка 10 от Директива 2010/31/ЕС, се оборудват с физическа инфраструктура в сградата, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, **и окабеляване с оптични влакна в сградата, включително връзки до физическата точка, в която крайният ползвател се свързва с обществената мрежа, ако това не увеличава непропорционално разходите за извършване на ремонт и е технически осъществимо.** Всички многофамилни жилищни сгради, по които се извършват такива дейности по основен ремонт, също се оборудват с точка за достъп.

4. В срок до ... [18 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент] държавите членки, **след консултация със заинтересованите страни и въз основа на най-добрите практики в сектора**, приемат съответните стандарти или технически спецификации, необходими за прилагането на параграфи 1, 2 и 3. Тези стандарти или технически спецификации трябва да **позволяват лесното извършване на обичайните дейности по поддръжка на окабеляването с оптични влакна, използвано от всеки един от операторите за предоставяне на услуги по ММГК, и** да определят най-малкото:
- а) спецификациите за точките за достъп в сградите и спецификациите на интерфейсите за оптични влакна;
 - б) спецификациите на кабелите;
 - в) спецификациите на гнездата;
 - г) спецификациите на **кабелните тръбопроводи** или микроканалите;
 - д) техническите спецификации, необходими за предотвратяване на интерференция с електрическото окабеляване;
 - е) минималния радиус на огъване;
 - ж) **техническите спецификации за окабеляването.**

5. Държавите членки **гарантират** спазването на стандартите или техническите спецификации, посочени в параграф 4. **За да докажат спазването им, държавите членки установяват процедури, които може да включват проверка на място на сградите или на тяхна представителна извадка.** ■
6. Сградите, оборудвани в съответствие с настоящия член, отговарят на условията за получаване, **на доброволен принцип и съгласно процедурите, установени от държавите членки, на маркировка „подготвено за оптична мрежа“, когато държавите членки изберат да въведат такава** маркировка.
7. Параграфи 1, 2 и 3 не се прилагат за определени категории сгради, ■ когато спазването на тези параграфи е непропорционално, по-специално ■ от гледна точка на разходите за отделните собственици или съсобственици, въз основа на обективни елементи. **Държавите членки определят тези категории сгради въз основа на надлежно обосновани и пропорционални съображения.**
8. **Държавите членки определят въз основа на надлежно обосновани и пропорционални съображения видовете** сгради, като например конкретни категории паметници, исторически сгради, военни сгради и сгради, използвани за целите на националната сигурност, както са определени в националното право, **които сгради се освобождават от прилагането на задълженията по параграфи 1, 2 и 3 или за които тези задължения се прилагат след подходящо техническо адаптиране.** Информацията за тези категории сгради се публикува чрез единната информационна точка ■ .

Член 11

Достъп до физическата инфраструктура в сградата

1. При спазване на параграф 3 **и без да се засягат правата на собственост, всеки доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи** има право да разположи мрежата си за своя собствена сметка до точката за достъп.
2. При спазване на параграф 3 всеки **доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи** има право на достъп до всяка съществуваща физическа инфраструктура в сградата с оглед на разполагането на елементи на **ММГК**, ако дублирането е технически невъзможно или икономически неефикасно.
3. Всеки титуляр на право за ползване на точката за достъп и на физическата инфраструктура в сградата изпълнява всички разумни **писмени** искания за достъп до точката за достъп и до физическата инфраструктура в сградата, подадени от **доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи**, при справедливи, **разумни** и недискриминационни условия, включително по отношение на цената, когато е приложимо. **Държавите членки могат да установят подробни изисквания, свързани с административните аспекти на искането.**

4. Когато сградата не е оборудвана с физическа инфраструктура, която е подготвена за разполагането на оптични влакна, **всеки доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи** има правото да постави крайната точка на своята мрежа в помещения на абоната, при условие че **собственикът и/или** абонатът **е дал своето съгласие в съответствие с националното право, като използва съществуващата физическа инфраструктура в сградата, доколкото е налична и достъпна съгласно параграф 3, и** при условие че с това се свежда до минимум въздействието върху частната собственост на трети лица.
5. Настоящият член не засяга правото на собственост на собственика на точката за достъп или физическата инфраструктура в сградата, когато титулярят на правото за ползване на тази инфраструктура или точка за достъп не е нейният собственик, нито засяга правото на собственост на други трети лица, като например собствениците на земя и на сгради.
6. **До ... [18 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент] ОЕПЕС,** след като се консултира със заинтересованите страни, националните органи за уреждане на спорове и други компетентни органи или агенции на Съюза в съответните сектори, в зависимост от случая, **и като отчита трайно установените принципи и различната ситуация в държавите членки,** в тясно сътрудничество с **Комисията публикува насоки относно реда и условията за достъп до физическата инфраструктура в сградите, включително** относно прилагането на **справедливи и разумни ред и условия, както и критериите, които националните органи за уреждане на спорове следва да спазват при уреждането на спорове.**

Член 12

Цифровизация на единните информационни точки

1. Единните информационни точки осигуряват достъп до подходящи цифрови инструменти, например под формата на уеб портали, **бази данни**, цифрови платформи или цифрови приложения, за да позволят онлайн упражняването на всички права и изпълнението на всички задължения, установени в настоящия регламент.
2. Държавите членки могат да осигурят взаимно свързване или напълно или частично да интегрират няколко **съществуващи или новоразработени** цифрови инструменти в подкрепа на единните информационни точки, посочени в параграф 1, в зависимост от случая, **за да се избегне дублирането на цифрови инструменти**.
3. Държавите членки създават единна национална цифрова входяща точка, състояща се от общ потребителски интерфейс, за да се осигури безпроблемен достъп до цифровизираните единни информационни точки.
4. **Държавите членки осигуряват подходящи технически, финансови и човешки ресурси в подкрепа на внедряването и цифровизацията на единните информационни точки.**

Член 13

Уреждане на спорове

1. Без да се засяга възможността за отнасяне на случая до съд, всяко лице има право да отнесе възникнал спор до компетентния национален орган за уреждане на спорове, създаден съгласно член 14:
 - а) когато бъде отказан достъп до съществуваща инфраструктура или когато в едномесечен срок от датата на получаване на искането за достъп съгласно член 3 не бъде постигнато споразумение по конкретни ред и условия, включително по отношение на цената;
 - б) във връзка с правата и задълженията, посочени в членове 4 и 6, включително когато исканата информация не бъде предоставена в **приложимите срокове**;
 - в) когато в едномесечен срок от датата на получаване на официалното искане за координиране на строежите не бъде постигнато споразумение за координиране на строежите съгласно член 5, параграф 2; или
 - г) когато в едномесечен срок от датата на получаване на официалното искане за достъп не бъде постигнато споразумение за достъп до физическата инфраструктура в сградата съгласно член 11, параграф 2 или 3.

Държавите членки могат да предвидят, че в случай на спорове съгласно параграф 1, букви а) и г), когато субектът, от който операторът е поискал достъп, е в същевременно субектът, който има право да предостави правото на преминаване до собствеността, върху, във или под която се намира предметът на искането за достъп, компетентният национален орган за уреждане на спорове може да разрешава също така и спорове относно правото на преминаване.

2. При пълно зачитане на принципа на пропорционалност и принципите, установени в съответните указания на Комисията *или насоките на ОЕПЕС*, националният орган за уреждане на спорове, посочен в параграф 1, постановява обвързващо решение за уреждане на спора:
- а) в четиримесечен срок от датата на получаване на искането за уреждане на спор по отношение на спорове по параграф 1, буква а);
 - б) в едномесечен срок от датата на получаване на искането за уреждане на спор по отношение на спорове по параграф 1, букви б), в) и г). ■

Тези срокове може да се удължават само при *надлежно обосновани* извънредни обстоятелства.

3. По отношение на спорове по параграф 1, букви а), в) и г) решението на националния орган за уреждане на спорове може да се състои в определяне на справедливи и разумни условия, включително по отношение на цената, когато е приложимо.

4. *Органите за уреждане на спорове публикуват своите решения, като спазват принципите на поверителност и защита на търговската тайна. Единната информационна точка осигурява достъп до решенията, публикувани от тези органи.*

Когато спорът се отнася до достъп до инфраструктура на оператор, а националният орган за уреждане на спорове е националният регулаторен орган, когато е целесъобразно, се вземат предвид целите, определени в член 3 от Директива (ЕС) 2018/1972.

5. **Настоящият** член допълва и не засяга правните средства за защита и процедурите в съответствие с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

Член 14

Компетентни органи

1. Държавите членки създават или определят един или повече компетентни органи за изпълнение на задачите, възложени на националния орган за уреждане на спорове в съответствие с член 13, параграф 1 (наричан по-долу „националният орган за уреждане на спорове“).
2. Националният орган за уреждане на спорове е правно обособен и функционално независим от всеки мрежов оператор и всеки орган от публичния сектор, който притежава или контролира спорната физическа инфраструктура. Държавите членки, които запазват собствеността или контрола над мрежовите оператори, осигуряват ефективно структурно разделение на функциите, свързани с националните процедури за уреждане на спорове, и тези на единната информационна точка, от дейностите, свързани със собствеността или контрола.

Националните органи за уреждане на спорове упражняват независимо и обективно своите функции и не търсят, нито приемат указания от друг орган при вземането на решение по отнесените до тях спорове. Това не пречи на упражняването на надзор съгласно националното право. Единствено компетентните апелативни органи имат правомощието да спират действието или да отменят решения на националните органи за уреждане на спорове.

3. Националният орган за уреждане на спорове може да събира такси за покриване на разходите за изпълнение на възложените му задачи.
4. Всички засегнати страни по спора оказват пълно съдействие на националния орган за уреждане на спорове.
5. Функциите на единна информационна точка по членове 3 — 10, 12 и 13 се изпълняват от един или повече компетентни органи, определени от държавите членки на национално, регионално или местно равнище, в зависимост от случая. С цел покриване на разходите за изпълнение на тези функции могат да се събират такси за използването на единните информационни точки.
6. Параграф 2, *първа алинея* се прилага *mutatis mutandis* спрямо компетентните органи, изпълняващи функциите на единната информационна точка.
7. Компетентните органи упражняват правомощията си безпристрастно, прозрачно и навременно. Държавите членки гарантират, че те разполагат с подходящи технически, финансови и човешки ресурси за изпълнение на възложените им задачи.
8. Държавите членки публикуват информация относно задачите, които всеки компетентен орган трябва да изпълнява, чрез единната информационна точка, по-специално когато тези задачи се възлагат на повече от един компетентен орган или когато настъпят промени във възложените задачи. Компетентните органи се консултират и си сътрудничат помежду си по въпроси от общ интерес, когато това е целесъобразно.

9. Държавите членки уведомяват Комисията за всеки компетентен орган, който в съответствие с настоящия член изпълнява функция съгласно настоящия регламент, за съответните му отговорности ■ и за всички промени във връзка с този орган, преди определянето на органа или засягащите го промени да влязат в сила.
10. Всяко решение, взето от компетентен орган, подлежи на обжалване в съответствие с националното законодателство пред напълно независим апелативен орган, включително съдебен орган. Член 31 от Директива (ЕС) 2018/1972 се прилага *mutatis mutandis* към всяко обжалване съгласно настоящия параграф.

Правото на обжалване в съответствие с първа алинея не засяга правото на страните да отнесат спора до компетентния национален съд.

■

Член 15

Санкции ■

Държавите членки установяват система от санкции, приложими за нарушения на настоящия регламент и на всяко обвързващо решение, прието съгласно настоящия регламент от компетентните органи по член 14, и предприемат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното прилагане. Предвидените санкции са подходящи, ефективни, пропорционални и възпиращи.

Член 16

Докладване и наблюдение

1. В срок до ... [4 години от влизането в сила на настоящия регламент] Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящия регламент. Докладът съдържа обобщение на въздействието на мерките, предвидени в настоящия регламент, и оценка на напредъка към постигането на определените в регламента цели, включително дали и как настоящият регламент може още повече да допринесе за постигането на целите за свързаност, определени в Решение (ЕС) 2022/2481.

Докладът обхваща промените, свързани с обхвата на настоящия регламент, които могат да окажат въздействие върху напредъка към бързо и широко разполагане на ММГК в селските, островните и отдалечените райони — като острови и планински и слабо населени региони, както и върху развитието на пазара на инфраструктура на телекомуникационни кули и внедряването на различни решения за пренос на данни, включително чрез спътници, в среда на цифрова високоскоростна свързаност.

2. За целта Комисията може да изисква информация от държавите членки, която те предоставят без необосновано забавяне. По-специално в срок до ... [18 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент] държавите членки, в тясно сътрудничество с Комисията, чрез Комитета по съобщенията, създаден съгласно член 118 от Директива (ЕС) 2018/1972, определят показатели с цел адекватно наблюдение на прилагането на настоящия регламент и механизъм за осигуряване на периодично събиране на данни и докладване на Комисията във връзка с това.

Член 17

Изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120

Регламент (ЕС) 2015/2120 се изменя, както следва:

- 1) *В член 2 се добавят следните точки:*
- „5) *„междупличностна съобщителна услуга без номер“ означава междупличностна съобщителна услуга без номер съгласно определението в член 2, точка 7 от Директива 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета**;

- 6) *„национални съобщителни услуги“ означава междуличностна съобщителна услуга с номер, която се генерира в държавата членка на установяване на националния доставчик на потребителя и се терминира във фиксиран или мобилен номер от националния номерационен план на същата държава членка;*
- 7) *„съобщителни услуги в рамките на ЕС“ означава междуличностна съобщителна услуга с номер, която се генерира в държавата членка на установяване на националния доставчик на потребителя и се терминира във фиксиран или мобилен номер от националния номерационен план на друга държава членка.*

* *Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36).“*

2) *В член 5а се добавят следните параграфи:*

„7. От 1 януари 2029 г. доставчиците не прилагат различни цени на дребно за потребителите на националните съобщителни услуги и съобщителните услуги в рамките на ЕС, при условие че са приети технически правила за гаранции, като например мерки за устойчивост, справедливо ползване и борба с измамите. До 30 юни 2028 г. Комисията, след като се консултира с ОЕРЕС, приема акт за изпълнение за установяване на тези технически правила в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 5б.

8. *От 1 януари 2025 г. доставчиците могат да спазват на доброволна основа задължението да не прилагат различни цени на дребно, посочено в параграф 7. Тези доставчици се освобождават от задълженията, посочени в параграф 1, при спазване на политика за справедливо ползване, с цел да се извлекат по-рано ползи за потребителите от еднаквите цени на дребно на националните съобщителни услуги и съобщителните услуги в рамките на ЕС. За целта до 31 декември 2024 г. Комисията, след като се консултира с ОЕПЕС, приема акт за изпълнение относно справедливото ползване, основано на типични модели на използване, и относно мерките за борба с измами. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 5б, параграф 2.*
9. *До 30 юни 2027 г. Комисията, след като се консултира с ОЕПЕС, прави преглед на настоящия член и въз основа на оценката на неговото въздействие може, ако е целесъобразно, да вземе решение за представянето на законодателно предложение за неговото изменение.*
10. *Оценката, посочена в параграф 9, включва:*
- а) промените в разходите на едро, свързани с предоставянето на съобщителни услуги в рамките на ЕС;*
 - б) развитието на конкуренцията на пазара за предоставяне на междуличностни съобщителни услуги с номер и тенденцията на цените на дребно на съобщителните услуги в рамките на ЕС в различните държави членки;*

- в) промените в предпочитанията на потребителите и избора от специални оферти и пакети, които не се таксуват въз основа на действителното потребление на съобщителни услуги в рамките на ЕС;*
- г) възможното въздействие върху националните пазари за предоставяне на междуличностни съобщителни услуги с номер, и по-специално върху цените на дребно за потребителите като цяло, като се отчитат разходите за предоставяне на съобщителни услуги в рамките на ЕС, и потенциалното въздействие на мерките върху приходите на доставчиците, а по възможност и върху инвестиционния капацитет на доставчиците, с оглед по-специално на бъдещото разполагане на мрежи в съответствие по отношение на свързаността, определени в Решение (ЕС) 2022/2481, когато все още не се прилагат допълнителни такси за съобщителни услуги в рамките на ЕС;*
- д) степента на използване, наличността и конкурентоспособността на междуличностните съобщителни услуги без номер или на всякакви алтернативи на съобщителни услуги в рамките на ЕС;*
- е) промените в тарифните планове по отношение на съобщителните услуги в рамките на ЕС, и по-специално степента, в която прилагането на мерките, предвидени в параграф 8, води до премахването на разликите в цените на дребно за потребителите между националните съобщителни услуги и тези в рамките на ЕС.*

11. *За да извърши оценката, посочена в параграф 9, ОЕРЕС събира редовно необходимата информация от националните регулаторни органи. Когато е приложимо, националните регулаторни органи могат да предоставят такива данни координирано с други компетентни органи. Данните, събирани от ОЕРЕС съгласно настоящия параграф, се съобщават на Комисията най-малко веднъж годишно. Комисията ги оповестява публично. За да може ОЕРЕС да изпълнява задълженията си съгласно настоящия параграф, доставчиците са длъжни да оказват сътрудничество, като предоставят на съответните национални органи исканите данни, включително поверителни.“*

3) *Вмъква се следният член:*

„Член 5б

Процедура на комитет

1. *За целите на изпълнението на задълженията съгласно член 5а от настоящия регламент Комисията се подпомага от Комитета по съобщенията, създаден съгласно член 118, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/1972. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.*

2. *При позоваване на настоящия член се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.“*

4) *В член 10, параграф 5 датата „14 май 2024 г.“ се заменя с датата „30 юни 2032 г.“.*

Член 18

Отмяна

1. Директива 2014/61/ЕС се отменя, *считано от ... [начална дата на прилагане на настоящия регламент]*.
2. *Чрез дерогация от параграф 1 от настоящия член, когато разпоредбите на настоящия регламент, с които се заменят разпоредбите на Директива 2014/61/ЕС, се прилагат от по-късна дата, следните съответни разпоредби на посочената директива остават в сила до същата дата, както е посочено по-долу:*
 - а) *член 4, параграфи 2 и 3 и параграф 4, първо изречение, член 6, параграфи 1, 2, 3 и 5 и член 7, параграфи 1 и 2 от посочената директива остават в сила до ... [24 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент];*
 - б) *член 8, параграфи 1 - 4 от посочената директива остават в сила до ... [21 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент].*
3. Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложението.

Член 19

Влизане в сила и прилагане

1. Настоящият регламент влиза в сила на третия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
2. Той се прилага от ... [**18** месеца от **датата на** влизане в сила **на настоящия регламент**].
3. **Чрез дерогация от параграф 2 от настоящия член:**
 - а) **член 5, параграф 6 и член 11, параграф 6 се прилагат от ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент];**
 - б) **член 17 се прилага от 15 май 2024 г.;**
 - в) **член 10, параграфи 1, 2 и 3 се прилага от ... [21 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент];**
 - г) **член 4, параграф 3, член 6, параграф 1, член 7, параграфи 2 и 3 и член 12, параграфи 1, 2 и 3 се прилагат от ... [24 месеца от датата на влизане в сила на настоящия регламент].**

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в

За Европейския парламент

Председател

За Съвета

Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица на съответствието

Директива 2014/61/ЕС	Настоящият регламент
Член 1, параграф 1	Член 1, параграф 1
Член 1, параграф 2	Член 1, параграф 3
Член 1, параграф 3	Член 1, параграф 3
Член 1, параграф 4	Член 1, параграф 2
-	Член 1, параграф 4
-	Член 1, параграф 5
Член 2	Член 2
Член 3, параграф 1	Член 3, параграф 11
Член 3, параграф 2	Член 3, параграф 1
—	Член 3, параграф 2
-	Член 3, параграф 3
—	Член 3, параграф 4
Член 3, параграф 3	Член 3, параграф 5
—	Член 3, параграф 6
Член 3, параграф 3, втора алинея	Член 3, параграф 7
Член 3, параграф 4	Член 13, параграф 1, буква а)
Член 3, параграф 5	Член 13, параграф 2 Член 13, параграф 3

	Член 13, параграф 4, втора алинея
	Член 3, параграф 8
	Член 3, параграф 9
	Член 3, параграф 10
Член 3, параграф 6	Член 3, параграф 12
—	Член 3, параграф 13
Член 4, параграф 1	Член 4, параграф 1
Член 4, параграф 2	Член 4, параграф 3
-	Член 4, параграф 2
Член 4, параграф 3	Член 4, параграф 1 Член 4, параграф 3
Член 4, параграф 4, първо изречение	Член 4, параграф 3
-	Член 4, параграф 4
Член 4, параграф 4, второ и трето изречение	Член 4, параграф 1, втора и трета алинея
Член 4, параграф 5	Член 4, параграф 5
Член 4, параграф 6	Член 13, параграф 1, буква б) Член 13, параграф 2, буква б)
Член 4, параграф 7	Член 4, параграф 6 Член 4, параграф 7
Член 4, параграф 8	Член 4, параграф 8

Член 5, параграф 1	Член 5, параграф 1
Член 5, параграф 2	Член 5, параграф 2
—	Член 5, параграф 3
—	Член 5, параграф 4
Член 5, параграф 3	Член 13, параграф 1, буква в)
Член 5, параграф 4	Член 13, параграф 2, буква б) Член 13, параграф 3
Член 5, параграф 5	Член 5, параграф 5
—	Член 5, параграф 6
Член 6, параграф 1	Член 6, параграф 1
Член 6, параграф 2	—
Член 6, параграф 3	Член 6, параграф 1
Член 6, параграф 4	Член 13, параграф 1, буква б) и параграф 2, буква б)
Член 6, параграф 5	Член 6, параграф 2
—	Член 7, параграф 1
Член 7, параграф 1	Член 7, параграф 2
Член 7, параграф 2	Член 7, параграф 3
—	Член 7, параграф 4
Член 7, параграф 3	Член 7, параграф 5
—	Член 7, параграф 6

	Член 7, параграф 7 Член 7, параграф 8 Член 7, параграф 9 Член 7, параграф 10 Член 7, параграф 11 Член 7, параграф 12
Член 7, параграф 4	—
-	Член 8
-	Член 9
Член 8, параграф 1	Член 10, параграф 1
Член 8, параграф 2	Член 10, параграф 2
Член 8, параграф 3	Член 10, параграф 6
Член 8, параграф 4	Член 10, параграф 7 Член 10, параграф 8
Член 9, параграф 1	Член 11, параграф 1
Член 9, параграф 2	Член 11, параграф 2
Член 9, параграф 3	Член 11, параграф 3 Член 13, параграф 1, буква г) Член 13, параграф 2
Член 9, параграф 4	Член 11, параграф 3
Член 9, параграф 5	Член 11, параграф 4
Член 9, параграф 6	Член 11, параграф 5

—	Член 11, параграф 6
—	Член 12
—	Член 13, параграф 1, втора алинея
—	Член 13, параграф 4, първа алинея
	Член 13, параграф 5
Член 10, параграф 1	Член 14, параграф 1
Член 10, параграф 2	Член 14, параграфи 2 и 3
Член 10, параграф 3	Член 14, параграф 4
Член 10, параграф 4	Член 14, параграф 5
—	Член 14, параграф 6
—	Член 14, параграф 7
Член 10, параграф 5	Член 14, параграф 9
Член 10, параграф 6	Член 14, параграф 10
Член 11	Член 15
Член 12	Член 16, параграф 1
	Член 16, параграф 2
—	Член 17
—	Член 18
Член 13	—
Член 14	Член 19

Член 15	
---------	--

Or. en